

Det kongelige hoff

ÅRSRAPPORT 2019

Innhold

04Hoffsjefen
har ordet**07**

Alt for Norge

10Det kongelige
sekretariat**12**Det kongelige
hushold**14**De kongelige
eiendommer og
parker**16**Sikkerhets-
avdelingen**18**

Hoffets stab

20Kommunikasjons-
staben**22**H.M. Kongens
adjutantstab**23**Kongehusets
kulturformidling**26**Kronprinsparets
virksomhet**28**Kongelig
dagbok**40**Åpningen av
Stortinget**42**Prinsesse Ingrid
Alexandras
konfirmasjon**46**Prinsesse Ingrid
Alexandras
Skulpturpark**48**Vedlikehold og
restaurering**50**Slottet og
yrkesfagene**52**Økonomi og
forvaltning**56**

Åpent hoff

58Helse, miljø
og sikkerhet**59**Det grønne
slottet**60**Kongelige ordener
og medaljer**68**Kongelige fond
og stiftelser**73**

Årsregnskap

86

Ord og uttrykk

Hoffsjefen har ordet

Den store begivenheten for Kongefamilien og Det kongelige hoff i 2019 var Hennes Kongelige Høyhet Prinsesse Ingrid Alexandras konfirmasjon. Konfirmasjonen i Slottskapellet 31. august var historiens første for en kvinnelig tronfølger i Norge. Prinsessen tok selv aktivt del i planleggingen og satte sitt klare preg på konfirmasjonsdagen.

I forkant av konfirmasjonen ble prekestolen i Slottskapellet restaurert og framstår nå som på slottsarkitekt Linstows originale arbeidstegninger fra 1844.

Kongefamilien har hatt et svært aktivt år. I løpet av året har Kongeparet vært vertskap for to statsbesøk til Norge og vært på et omfattende statsbesøk til Chile. Både Kongeparet og Kronprinsparet har vært på fylkestur her hjemme. Til sammen har Kongefamilien besøkt 47 kommuner, 15 fylker og 15 land og vært vertskap for 2 294 gjester.

Det kongelige hoff er Deres Majesteter Kongen og Dronningen, og Deres Kongelige Høyheter Kronprinsen og Kronprinsessens, egen organisasjon til støtte både offisielt og privat. Hoffets 150 medarbeidere har jobbet med å planlegge og gjennomføre offisielle aktiviteter samt utføre arbeid for Kongehusets medlemmer i det daglige. Kongeparet og Kronprinsparet bidrar aktivt i styringen av Hoffet og i arbeidet med strategi og planarbeid i forbindelse med offisielle arrangementer og reiser.

Det kongelige hoff legger vekt på å arbeide langs historiske linjer, men er også en relevant og moderne virksomhet. Siden 2015 har Hoffet arbeidet med å videreutvikle og modernisere organisasjonen ytterligere, ikke minst for å styrke transparens og åpenhet. En viktig betingelse for dette arbeidet er at retningslinjer for Hoffets styring og forvaltning alltid skal være tilgjengelige på Kongehusets nettsider.

Fokus for organisasjonsutviklingen i 2019 har vært å oppdatere kompetansen knyttet til endringer i Hoffets innkjøpsrutiner, samt tilpasninger i våre varslingsrutiner som følge av endringer i arbeidsmiljøloven. I tillegg har det vært arbeidet med kompetanseutvikling med vekt på fagbrev. Hoffet har også tatt inn læringer innenfor yrkesfagene kokk og anleggsgartner.

Det kongelige hoff har siden 2004 hatt som hovedregel at innkjøp skal følge reglene om offentlige anskaffelser. Dette prinsippet ble stadfestet, og ytterligere strammet inn, gjennom de reviderte retningslinjene for innkjøp som ble offentliggjort og implementert i 2018. De reviderte retningslinjene innebar en innstramming av fullmakter og ny systematikk rundt innkjøp, og de ble kombinert med ytterligere kompetansetiltak i organisasjonen.

I 2018 ble Det kongelige hoff klaget inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) knyttet til et innkjøp av malertjenester i 2016. Høsten 2019 la KOFA til grunn at Det kongelige hoff i de fleste sammenhenger er omfattet av reglene om offentlige anskaffelser. Ved beslutning i statsråd av 7. februar 2020 ble økonomireglementet for Det kongelige hoff endret. Det framgår nå at anskaffelsesreglene får anvendelse når vi utfører innkjøp på det offentlige vegne og for å utføre offentlige oppgaver, men ikke når det foretas anskaffelser som faller innenfor den private sfære. Hoffet har i tråd med denne endringen oppdatert retningslinjene for innkjøp. Retningslinjene er tilgjengelige på våre nettsider.

Miljøarbeidet er en integrert del av driften ved Hoffet. Det er de senere årene utviklet en omfattende miljøstrategi, og organisasjonen rapporterer kvartalsvis på gjennomførte tiltak. Fokuset i dette miljøarbeidet er biologisk mangfold, energieffektivitet, kjemikalier, ressursutnyttelse og klimagassutslipp. Vi legger stor vekt på miljøvennlig drift av parkene og legger til rette for arts mangfold.

Kongeskipet utenfor Granvin under Kongeparets fylkestur til Hordaland.

I 2019 bestilte Hoffet en ekstern rapport for å vurdere mulige miljøforbedrende tiltak. Rapporten konkluderte med at det allerede er gjennomført tiltak på de områdene der miljøgevinsten er størst. Dette gjelder områder som taktetting, utskifting av vinduer, nattsinking av temperatur og avfallshåndtering.

Sikkerhetsprosjektet, som er basert på Politidirektoratets sikkerhetsanalyse av de kongelige eiendommer fra 2015, har blitt videreført i 2019. Prosjektet har en kostnadsramme på i overkant av 600 millioner kroner og er planlagt ferdigstilt i 2021. Sikkerhetsprosjektet er komplekst, og det har vært lagt ned et omfattende arbeid for å komme frem til gode løsninger som ivaretar bygninger og parker, samtidig som åpenheten og tilgjengeligheten for publikum blir opprettholdt. Det mest synlige tiltaket vil være perimetersikringen rundt Slottsparken.

I 2019 har det vært stor graveaktivitet. Dette skyldes blant annet en oppgradering av lys i parken, et tiltak som er igangsatt for å øke sikkerheten for publikum. I tillegg bygges det et helt nytt logistikkbygg i stallområdet med Statsbygg som byggherre. Logistikkbygget skal inneholde post- og varemottak, avfallshåndtering og andre viktige driftsfunksjoner. Bygget er et miljøbygg og inngår i FutureBuilt sin portefølje med signalbygg. Det planlegges ferdigstilt høsten 2020.

Sommeren 2019 ble det satt besøksrekord på Slottet. I løpet av de ni ukene Slottet var åpent for omvisninger, tok vi imot over 51 000 besøkende. Utstillingen «Dronningmøter» viste antrekk og gjenstander fra Dronning Maud og Dronning Sonja, og den ble til i tett samarbeid med Den Norske Opera & Ballett. I tillegg besøkte over 15 000 mennesker Dronning Sonja KunstStall, der det i løpet av året har vært to utstillinger: «Historier. Tre generasjoner samiske kunstnere» og «Drømmen om Norge. Kong

Haakon og Dronning Maud i De kongelige samlinger». Arbeidet med forvaltning og formidling av vår kulturarv er en kjerneoppgave for Det kongelige hoff. Det er derfor gledelig å se den store interessen blant publikum for våre ulike utstillinger og kulturelle tilbud.

Det kongelige hoff legger vekt på god og transparent økonomistyring. Regnskapet for 2019 viser et overskudd som avsettes til framtidige vedlikeholdsprosjekter og aktiviteter.

Per mars 2020 sprer koronapandemien (Covid-19) seg over store deler av verden. Hoffet følger myndighetenes retningslinjer og har innført en rekke tiltak for å begrense smitte både hos Kongehusets medlemmer og blant våre ansatte. Det er vårt mål å ivareta godt HMS-arbeid og samtidig opprettholde virksomheten på best mulig måte gjennom pandemien. Vi forventer forsinkelser på prosjekter som en følge av dette. Den offisielle aktiviteten reduseres vesentlig. Det er usikkerhet knyttet til konsekvensene for driften dersom dette varer en tid framover.

Jeg vil rette en stor takk til alle Hoffets medarbeidere. De besitter en bred og spesialisert kompetanse, og deres innsats er uvurderlig for at Hoffet skal kunne levere tjenester som støtter Kongefamilien i utøvelsen av deres virke og støtter opp om Kongens valgspår: «Alt for Norge».

Takk også til alle som tar kontakt med oss og som sender hilsener. Det er svært hyggelig å høre fra folk rundt i landet.

Jeg vil også takke alle våre gode samarbeidspartnere, spesielt fylkesmennene, Utenriksdepartementet og Norges ambassader, for nok et innholdsrikt år med stor, felles innsats.

Alt for Norge

Gjennom hele det moderne norske monarkiet siden 1905 har Kongens valgspråk vært «Alt for Norge». Det er kompromissløst, det er forpliktende og det gir en klar retning. Det har stått sin prøve både i krig og i fred.

Verden, Norge og monarkiet har endret seg mye på disse 114 årene. Men valgspråket har stått fast. Monarkiets, landets og det norske folks historie følges ad. Historien om det norske monarkiet er norgeshistorie. Det er historien om hvem vi var og hvem vi har blitt.

Langs disse lange linjene utøver Kongefamilien sin gjerning, og i lys av disse lange linjene arbeider Det kongelige hoffs omkring 150 medarbeidere med å bistå Kongefamilien i å utføre sin livsgjerning. Hoffet er Kongens og Kongefamiliens støtteapparat i deres offisielle virke og private gjøremål.

Hva gjorde medarbeiderne ved Det kongelige hoff i 2019?

- › Mottok og behandlet rundt 900 invitasjoner til De kongelige
- › La til rette for kongelige besøk i 47 norske kommuner i 15 ulike fylker
- › Tok i mot 51 404 personer til omvisning på Slottet i sommersesongen
- › Renset og registrerte 900 paller med møbler og andre gjenstander fra Ridehuset i stallområdet og flyttet dem til nytt lager
- › Og svært mye annet

Det kongelige hoff ledes av hoffsjefen. Hoffets ansatte er fordelt på fire avdelinger og to staber. I tillegg er noen funksjoner direkte underlagt hoffsjefen. Medarbeiderne representerer 30 yrkesgrupper. Sammen yter vi vårt beste for å legge til rette for at Kongefamilien skal kunne utøve sin gjerning i tråd med valgspråket «Alt for Norge».

Som fundament har Hoffet følgende verdier som ligger til grunn for vårt arbeid:

Mot

Våge å gjøre det rette, selv om det har en pris

Raushet

Ha toleranse og respekt for ulike meninger, og vise omsorg

Løfte sammen

Vi spiller hverandre gode og samarbeider for å nå mål

Disse verdiene gir en god basis i arbeidet for å understøtte en kongefamilie, som lever hver dag med disse kjerneoppgavene:

- › Å utføre konstitusjonelle oppgaver
- › Å skape møter med mennesker som gjenspeiler landets mangfold
- › Å styrke andres verdighet gjennom handlinger
- › Å være bærer av grunnleggende verdier som står seg over tid
- › Å forvalte og formidle vår nasjonale kulturarv
- › Å være en verdifull bidragsyter på den globale arenaen

Det å arbeide langs lange historiske linjer handler også om å forvalte historiske bygg og gjenstander. I tett samarbeid med Statsbygg forvalter Hoffet våre nasjonalskatter, en viktig del av kulturarven vår. De skal vedlikeholdes, bevares og stå gjennom generasjoner – som fortellinger om vår historie. Her har sentrale scener i nasjonens liv utspilt seg. Her leves og befestes noen av de viktigste øyeblikkene i vårt kollektive minne.

Vi som jobber ved Det kongelige hoff har som fremste oppgave å bistå Kongehusets medlemmer i deres gjerning, og arbeider derfor også under Kongens valgspråk: «Alt for Norge».

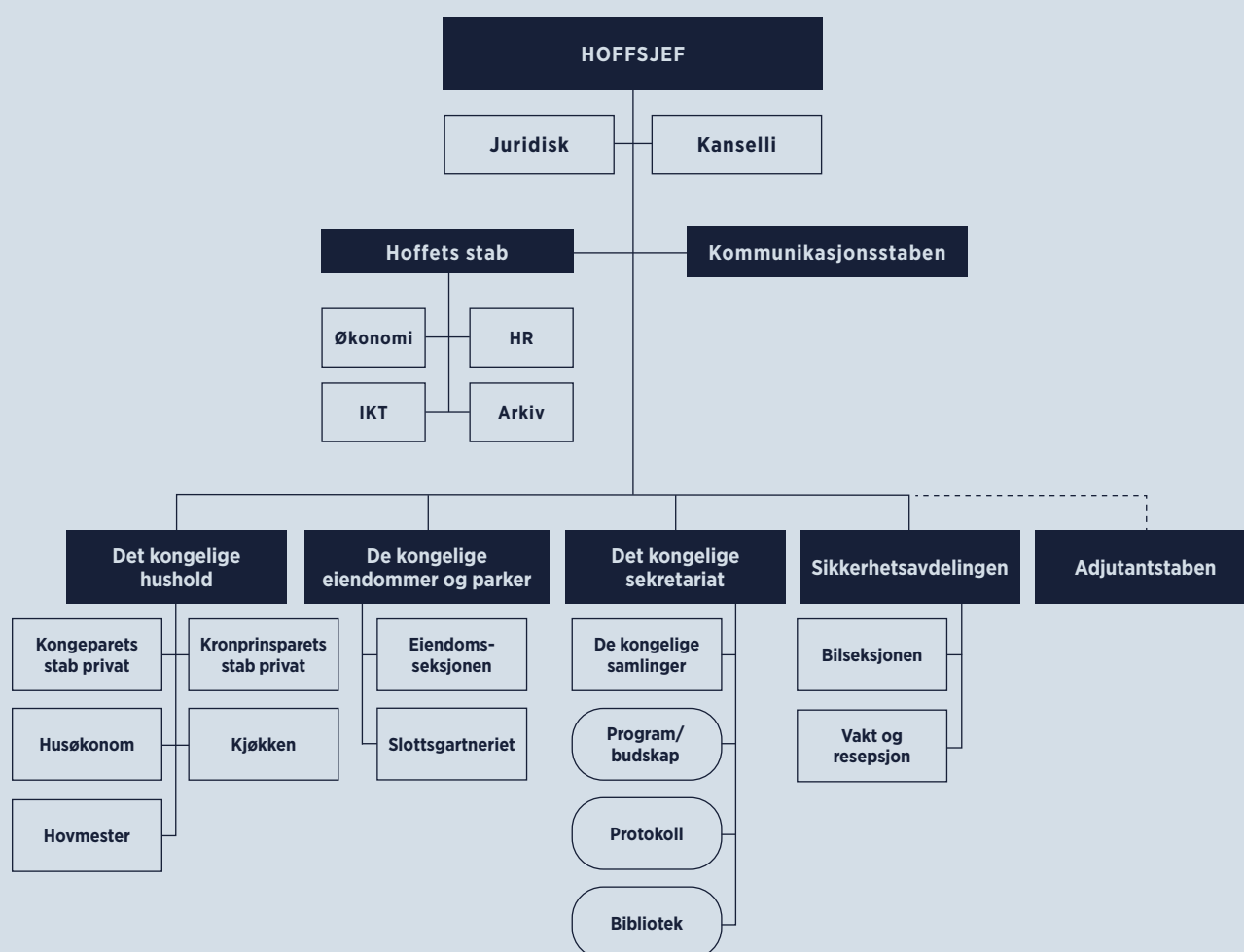
DET NORSKE MONARKIET

Norges statsform er konstitusjonelt monarki, og Kongen er landets statsoverhode. Monarkiet er forankret i vårt demokrati, og opprettholdes så lenge folket vil, gjennom Stortingets tilslutning til Grunnloven på dette punktet. Stortinget setter økonomiske rammer for Kongehuset gjennom statsbudsjettet.

Kongeparet på
kommunebesøk
i Bø i Telemark.

HOFFETS AVDELINGER, STABER OG SEKSJONER

DET KONGELIGE SEKRETARIAT

Sekretariatets medarbeidere ivaretar Kongefamiliens offisielle program. Fra 1. januar 2019 ble også enhetene med ansvar for formidling og forvaltning av vår felles kulturarv – de kongelige samlinger og Åpent Slott – en del av det kongelige sekretariat. Denne omorganiseringen ble gjort for å tydeliggjøre at kulturformidlingen er en viktig del av Kongehusets kjerneoppgaver og utadrettede virksomhet.

Sekretariatet bistår i all planlegging og gjennomføring av offisielle besøk, reiser og arrangementer – både på de kongelige eiendommene, rundt om i Norge og i utlandet. Dette arbeidet består av både research, rådgiving og taleskriving, samt utarbeiding av gjestelister og bordplaner. Sekretariatet forvalter, ved Hoffets biblioteksmedarbeidere, en boksamling på om lag 30 000 bind. Hvert år behandles også flere tusen henvendelser til De kongelige i form av hilsener, spørsmål og invitasjoner.

Sekretariatet ivaretar også det offisielle virket til Prinsesse Märtha Louise og Prinsesse Astrid, fru Ferner.

REISER I INN- OG UTLAND

Kongefamiliens kjernevirksomhet er å utføre et bredt og godt offisielt program som ivaretar både Norge og norske interesser internasjonalt på en god måte. I tett samarbeid med fylkesmenn, ordførere og utallige lokale arrangører, har sekretariatet også i 2019 lagt til rette for møter med mennesker, lokalsamfunn, ildsjeler, unge og gamle, bedrifter og organisasjoner samt natur og kultur i alle deler av landet.

Sekretariatet har et nært og utstrakt samarbeid med Utenriks-

departementet og Innovasjon Norge når det gjelder Kongefamiliens offisielle besøk utenlands. I 2019 var Hans Kongelige Høyhet Kronprinsens besøk til Stillehavet og Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsessens deltakelse på Bokmessen i Frankfurt besøk som krevde lang planlegging og godt samarbeid med mange aktører. I tillegg var Kongeparet på et omfattende statsbesøk til Chile. Samarbeidet med Utenriksdepartementet gjelder også for statsbesøk inn til Norge, og i 2019 var Kongeparet vertskap for besøk fra både Slovenias president og Republikken Koreas presidentpar.

KONFIRMASJON

I august ble Prinsesse Ingrid Alexandra konfirmert i Slottskapellet. Dette ble en flott og viktig begivenhet som involverte hele Kongefamilien, og som krevde hele Hoffets innsats. Arbeidet med koordineringen av dette store arrangementet ble ledet fra sekretariatet, men involverte alle organisasjonens avdelinger.

DE KONGELIGE SAMLINGER

Den nye kulturenheten forvalter de store samlingene av kunst og kulturhistoriske gjenstander og gjør kongelige eiendommer og samlinger tilgjengelige for allmennheten. De kongelige samlinger har ansvar for omvisninger, utstillinger, konserter, foredrag og andre kulturtilbud på Oscarshall, i Dronning Sonja KunstStall og i Slottskapellet. De står også for de svært populære omvisningene på Slottet i Oslo om sommeren – Åpent Slott (se side 23 for mer om kulturformidlingen).

Samlingsforvaltningen har vært løftet systematisk siden 1990-tallet, og en kan vise til et omfattende arbeid med både

HOFFETS BIBLIOTEK FORVALTER EN
BOKSAMLING PÅ OM LAG

30 000 BIND

SEKRETARIATET BESTÅR AV **23** ÅRSVERK

og innehar kompetanse innenfor
statsvitenskap, retorikk, økonomi, teologi,
språk, kultur, journalistikk, politikk,
administrasjon, kunsthistorie og informasjons-
og bibliotekkunnskap.

*Kongefamilien er til stede
under utdelingen av Nobels
Fredspris 2019.*

registrering, dokumentasjon og konservering. Dette gjelder interiør og inventar på de kongelige eiendommene, samt de betydelige samlingene av historiske gjenstander som i de senere år har blitt sortert, dokumentert, rengjort og magasinert på ulike lagre. Også i 2019 har det vært gjennomført en rekke restaurerings- og konserveringstiltak av kunstverk, møbler og andre enkeltgjenstander. Et særlig omfattende flytte- og registreringsprosjekt ble gjennomført i 2019 med tømningen av Ridehuset på det gamle stallområdet.

ORGANISERING

Kongefamiliens program var også i 2019 sammensatt av både konstitusjonelle oppgaver og møter med mennesker, av besøk rundt i Norge, og til andre verdensdeler. Til støtte for dette

arbeidet har sekretariatet 23 årsverk. Medarbeiderne i sekretariatet har kompetanse innenfor et vidt spekter: statsvitenskap, retorikk, økonomi, teologi, språk, kultur, journalistikk, politikk, administrasjon, kunsthistorie og informasjons- og bibliotekkunnskap.

Fra 1. januar 2019 ble sekretariatet styrket med ytterligere syv medarbeidere med ansvar for kulturformidlingen – gjennom de kongelige samlinger. Disse medarbeiderne ble overført fra de tidligere seksjonene de kongelige samlinger og Åpent Slott. Sigurd Sverdrup Sandmo ble i april ansatt som leder for denne fagenheten.

Avdelingen ledes av sekretariatsleder Olav Heian-Engdal.

DET KONGELIGE HUSHOLD

Det kongelige hushold er ansvarlig for den daglige driften av Slottet og Skaugum, og for driften på andre statlige og private kongelige eiendommer når Kongefamilien oppholder seg på disse. Avdelingen leverer tjenester innen renhold av hjem, kontor og representasjonsrom, tekstilbehandling, blomsterdekor, kjøkken, servering, kantinedrift og kammertjeneste. Husholdet bistår også Kongefamilien ved reiser i inn- og utland, og er ansvarlig for store arrangementer der Kongeparet eller Kronprinsparet er vertskap.

Det kongelige hushold bidrar til en sunn økonomi gjennom fokus på god arbeidsplanlegging, rasjonell råvarebruk, innkjøp og samhandling. Bidrag og støtte til Hoffets miljøsatsing er en naturlig del av hverdagen.

Det kongelige hushold sto sentralt ved gjennomføringen av flere store arrangementer i 2019. De største var i tilknytning til:

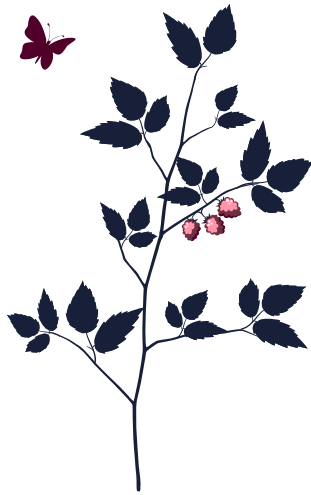
- › Prinsesse Ingrid Alexandras konfirmasjon
- › Statsbesøk fra Republikken Korea og Slovenia
- › Statsbesøk til Chile

- › Mottakelser i forbindelse med Kongeparets fylkestur til Hordaland og Kronprinsparets fylkestur til Oppland
- › SIKT-konferansen
- › Arrangementer i Dronning Sonja KunstStall

Med 51,8 årsverk fordelt på 55 personer er husholdet den største avdelingen ved Det kongelige hoff. Avdelingen får bistand fra tilkallingshjelpere og Hoffets øvrige medarbeidere ved større arrangementer. Det kongelige hushold består av fem seksjoner og utfører oppgaver i forbindelse med Kongefamiliens representasjon og andre offisielle og private gjøremål. Husholdet bistår også Prinsesse Märtha Louise og Prinsesse Astrid, fru Ferner i forbindelse med deres offisielle virke.

KJØKKENSEKSJONEN

Kjøkkenseksjonen har åtte medarbeidere og er ansvarlig for matlaging tilknyttet Kongeparet og Kronprinsparets virksomhet offisielt og privat. Seksjonen drifter også Hoffets kantine og forbereder møteromservering. Kokkene ønsker å framheve norsk mattradisjon og bruker blant annet grønnsaker fra kjøkkenhagen

700 BRINGEBÆRGREINER BLE SANKET PÅ SKAUGUM I FORBINDELSE MED PRINSESSE INGRID ALEXANDRAS KONFIRMASJON

på Bygdø kongsgård og fra Slottsparken, i tillegg til råvarer fra andre lokale leverandører.

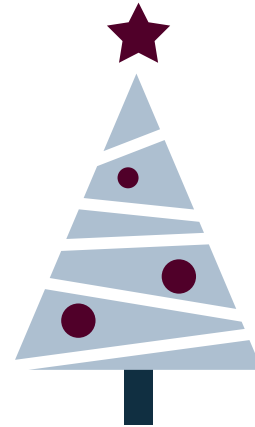
Høsten 2019 startet en kokkelærling sin toårige lærlingperiode i seksjonen.

HOVMESTERSEKSJONEN

Hovmesterseksjonen har ni medarbeidere. Seksjonen har ansvaret for servering ved mottakelser, audienser, lunsjer og middager på Slottet og de andre kongelige eiendommene – og ved reiser med Kongeskipet Norge. Hovmesterseksjonen har ansvar for Hans Majestet Kongens kammertjeneste, bistår Kronprinsparets stab ved arrangementer på Skaugum og er ansvarlig for Slottets sølvkammer.

HUSØKONOMSEKSJONEN

Husøkonomseksjonen har 19 medarbeidere. Seksjonen har ansvaret for daglig, periodisk og antikvarisk renhold samt blomsterdekor ved alle de kongelige eiendommene. Seksjonen drifter også Hoffets systue, vaskeri og blomsterbinderi. De gjør i

DET PYNTES 24 JULETRÆR PÅ KONGELIGE EIENDOMMER I JULETIDEN

stand til, gjennomfører og rydder opp etter små og store arrangementer – alt fra enkle møter til gallamiddager og statsbesøk. Medarbeidere i seksjonen som ikke har fagbrev, får tilbud om å ta dette.

KONGEPARETS PRIVATE STAB

Kongeparets private stab på syv medarbeidere bistår med tilrettelegging av private og offisielle behov og gjøremål, herunder kammertjeneste og garderobeansvar for Hennes Majestet Dronningen, kjole- og draktsøm og programkoordinering. Dronningens personlige assistent er også en del av seksjonen.

KRONPRINSPARETS PRIVATE STAB

Kronprinsparets private stab består av elleve medarbeidere knyttet til Skaugum hovedgård, Kronprinsparets bosted. Se nærmere beskrivelse i kapittelet om Kronprinsparets virksomhet (side 26).

Avdelingen ledes av Lars Christian Krog.

DE KONGELIGE EIENDOMMER OG PARKER

De kongelige eiendommer og parker forvalter store kulturhistoriske verdier i form av bygninger, interiører, inventar og parkanlegg ved de statlige kongelige eiendommene.

Ansvar for vedlikehold av bygningene er delt mellom Det kongelige hoff og Statsbygg. Avdelingen utfører også forvaltningsoppgaver og vaktmestertjenester på de private kongelige eiendommene og ivaretar Kongens disposisjonsrett for Stiftsgården i Trondheim og Gamlehaugen i Bergen.

EIENDOMSSEKSJONEN

Eiendomsseksjonens 15 medarbeidere sørger for at de kongelige eiendommene til enhver tid er klargjort for alle gjøremål, og at værelser og interiører på Det kongelige slott, Oscarshall og Bygdø kongsgård blir holdt ved like og er klare for årets ulike arrangementer. Seksjonen har egne håndverkere som utfører restaurering og vedlikehold av antikvariske møbler og interiører. Håndverkstradisjoner og original materialbruk holdes i hevd ved de kongelige eiendommene.

Det kongelige hoff har flere eksterne lagre, og eiendomsseksjonen har ansvaret for driften av disse. Seksjonen har også ansvar for større ombyggings- og oppussingsarbeider, ofte i nært samarbeid med Statsbygg. Arbeidet med å renovere Slottets gamle stall er et viktig prosjekt som går over flere år. I 2019 ble arbeidet med den delen av stallbygningen som i dag benyttes som garasje ferdigstilt, med modernisering av vaskehall og garderobe.

SLOTTSGARTNERIET

Slottsgartneriets 14 medarbeidere har ansvaret for helårsdrift, skjøtsel og utvikling av parker og hageanlegg ved de kongelige eiendommene. Slottsgartneriet produserer et stort antall planter i Slottets egne veksthus. Dette er først og fremst sommerblomster og stauder til parkene, men også urter og grønnsaker til Slottets kjøkken og dekormateriale som pryder bordene i Store spisesal og andre offisielle rom ved gallamiddager og andre store anledninger.

Pleie av parkenes om lag 2 000 trær er en omfattende oppgave som ivaretas av Slottsgartneriets arborist. Slottsgartneriet legger stor vekt på miljøvennlig drift av parkene og legger til rette for økt arts mangfold – blant annet ved å bevare gamle, store trær og legge plenarealer om til blomstereng.

I tillegg til Slottsgartneriets faste stab, inngår to anleggsgartnerlæringer i seksjonen. Slottsgartneriet tar også imot gartnerlever i arbeidspraksis. Fra april til september 2019 hadde Slottsgartneriet 15 sesongtilsatte.

De kongelige eiendommer og parker er den nest største enheten ved Det kongelige hoff, med til sammen 25,95 årsverk fordelt på de to seksjonene.

I 2019 ble avdelingen ledet av konstituert slottsforvalter Heide Tjøm.

SIKKERHETSAVDELINGEN

Sikkerhetsavdelingen har ansvaret for det forebyggende beredskaps- og sikkerhetsarbeidet ved Det kongelige hoff. Avdelingen skal ivareta sikkerheten til besøkende og Hoffets medarbeidere, mens sikkerheten til Kongefamilien ivaretas av Den kongelige politieskorte. Sikkerhetsavdelingen har også ansvar for at det etableres riktig sikkerhet knyttet til bygninger på statlige og private kongelige eiendommer. Dette arbeidet vurderes ut fra bruken av eiendommene, symbolverdien og den historiske viktigheten eiendommene har. Arbeidet utføres derfor i tett samarbeid med de kongelige eiendommer og parker.

Avdelingen har 15 medarbeidere og består av seksjon for vakt og resepsjon, bilseksjonen og medarbeidere som til daglig har ansvar for det forebyggende sikkerhetsarbeidet ved Det kongelige hoff. Dette forebyggende sikkerhetsarbeidet innebærer blant annet produksjon av adgangskort, sikkerhets- og autorisasjonssamtaler og drift av tekniske sikkerhetssystemer. Oppgavene ivaretas av tre medarbeidere som rapporterer direkte til avdelingsleder.

SEKSJON FOR VAKT OG RESEPSJON

Seksjon for vakt og resepsjon består av ni heltidsmedarbeidere, samt ekstrahjelpere som bistår ved for eksempel ferieavvikling. Seksjonen bemanner en døgnåpen resepsjon med alarmmottak og sentralbord. Seksjonen har ansvaret for å ta imot gjester og adgangskontroll ved besøk til Slottet. I det daglige har de også ansvaret for å koordinere ordonnansene fra Forsvaret. Ordonnansene utfører intern og ekstern budtjeneste og bistår med transportoppdrag. Dette innebærer også å bistå Prinsesse Astrid, fru Ferner med hennes behov for transport.

BILSEKSJONEN

Bilseksjonen har tre medarbeidere. Seksjonen har ansvaret for sjåførtjeneste for De kongelige og anskaffelser samt vedlikehold av Slottets kjøretøy. Seksjonen har også ansvaret for bilparken på Skaugum. Den disponeres av Kronprinsfamilien og medarbeidere i tjeneste. Bilparken disponeres av Kongefamilien offisielt og privat. Seksjonen samarbeider tett med Den kongelige politieskorte.

SIKKERHETSPROSJEKTET

Videreutvikling av sikkerheten rundt de kongelige eiendommene, statlige og private, er basert på Politidirektoratets sikkerhetsanalyse fra 2015, og har blitt videreført i 2019. Prosjektet har en kostnadsramme på 606,9 millioner kroner (indeksregulert per 2020), og er planlagt ferdigstilt i 2021.

Stortinget har bevilget penger til Sikkerhetsprosjektet, som vil bety en stor forsterkning av sikkerheten ved Slottet og de andre kongelige eiendommene i løpet av de neste to årene. Dette handler i all hovedsak om objektsikring, som i denne sammenhengen innebærer å sikre en bygning eller et område så godt som mulig mot uønskede hendelser.

Dette er et krevende arbeid. Flere bygninger er av stor historisk verdi, og noen er verneverdige. Slottsparken og Dronningparken skal begge behandles som fredet. Innenfor disse rammebetingelsene har man vurdert mange ulike løsninger for å finne den som best vil ivareta bygninger og parker, samtidig som åpenheten og tilgjengeligheten for publikum blir opprettholdt. Målet er at sikringstiltakene skal bli en naturlig del av byen og parkene.

Det mest synlige tiltaket vil være perimetersikringen rundt Slottsparken. Den vil bestå av fastmonterte og dynamiske pullerter og gjerder som blir litt høyere enn de som er i dag. Det bygges en ny alarmsentral i Slottets søndre fløy, og resepsjonen rustes opp.

Gjennom første halvdel av 2019 var det svært stor graveaktivitet i Dronningparken og i Slottsparken. Det skyldes blant annet belyningsprosjektet, som har betydd en oppgradering av lys og lamper i parkene. God belysning av gangstiene er et viktig bidrag til at publikum skal oppleve at det er trygt å ferdes der. Med unntak av noen lamper i Stallveien, ble prosjektet ferdigstilt i 2019.

Statsbygg har, på oppdrag fra Det kongelige hoff, prosjektert et nytt logistikkbygg i Stallgården. Byggarbeidene startet

oktober 2018 og er planlagt ferdig juni 2020. Bygget vil blant annet inneholde et nytt post- og varemottak, avfallshåndtering og andre viktige driftsfunksjoner. Bygget vil bli et miljøbygg og inngår i Future Built sin portefølje over forbildeprosjekter.

Logistikkbygget er historisk. Det siste store nybygget på en kongelig eiendom var utvidelsen av stallbygningen i 1909-1911.

Avdelingen ledes av Lars Ivar Frøystad.

Logistikkbygget vil inneholde flere viktige driftsfunksjoner.

HOFFETS STAB

Hoffets stab har 13 årsverk og arbeider for at Det kongelige hoff skal være en effektiv organisasjon som til enhver tid er best mulig egnet til å støtte De kongelige i deres livsgjerning. Stabens viktigste oppgaver er å ivareta økonomiforvaltningen og styringssystemet ved Det kongelige hoff, samt sikre riktig kompetanseutvikling og god bemanningsplanlegging. Staben består av følgende fagområder: økonomistaben, HR, IKT og arkiv. Disse enhetene skal være servicefunksjoner og konstruktive støttespillere for de andre avdelingene ved Hoffet innenfor sine fagområder. Samtidig skal staben sikre at Hoffet overholder lover, regler og retningslinjer. Staben er ansvarlig for å utvikle og koordinere miljøarbeidet ved Hoffet og har også fagansvar for innkjøp og for oppfølging av forsikringsavtaler.

Avdelingen sørger for utvikling og vedlikehold av Hoffets styringssystem slik at dette er oppdatert i forhold til endringer i lover, regelverk og samfunnets forventninger. Vi arbeider kontinuerlig med fokus på utvikling av organisasjonen slik at den er rustet til å møte disse endringene.

ØKONOMISTABEN

Økonomistaben har fire medarbeidere, er ansvarlig for utvikling og vedlikehold av Det kongelige hoffs økonomiforvaltning og følger opp økonomiarbeidet i organisasjonen. Staben har dialog med Kommunal- og moderniseringsdepartementet i budsjett- og økonomisaker. Økonomistaben utarbeider Hoffets årsberetning og lager i tillegg månedlige rapporter til interne styringsformål. Fakturamottak, regnskapsføring og lønnsutbetaling er økonomistabens ansvar. Det blir regnskapsført og utarbeidet ti ulike regnskaper årlig. Alle revideres av ekstern revisor.

HR-SEKSJONEN

HR-seksjonen har fire medarbeidere. Seksjonen yter støtte til alle ledere ved Hoffet og bistår i bemanningsplanlegging, rekrutteringsprosesser og oppfølging av medarbeidere.

Utvikling av organisasjonen har stått sentralt også i 2019. Organisering av nye oppgaver ved Hoffet som følge av Sikkerhetsprosjektet, lederutvikling, utarbeidelse av kompetanseplan og ny HR-strategi har vært viktig.

HR-seksjonen bistår i HMS-saker og er representert i Arbeidsmiljøutvalget, samarbeider med vernetjenesten og de tre fagforeningene som er representert ved Hoffet – Akademikerne, Norsk Tjenestemannslag (NTL) og Slottspersonalets forening (STAFO) – i lønnsforhandlinger og løpende saker.

IKT-SEKSJONEN

IKT-seksjonen har tre medarbeidere og et samlet ansvar for teknisk utstyr og kommunikasjonsløsninger på Slottet og de andre kongelige eiendommene. Dette ansvaret forvaltes i samarbeid med flere eksterne samarbeidspartnere. IKT-seksjonen prioriterer trygg forvaltning av Hoffets IKT-løsninger og brukerstøtte for å gi de ansatte en enkel og effektiv arbeidshverdag. Flere arrangementer på Slottet og i Dronning Sonja KunstStall krever ressurser og ny kompetanse innen lyd og bilde. Det er også gjort kompetansehevede tiltak innen drift av nettverk og nyere Microsoft-teknologier.

ARKIVET

Arkivet består av tre medarbeidere som forvalter Kongehusets arkiver og dokumenterer Kongehuset og Hoffets virksomhet og aktiviteter. Viktige oppgaver er registrering og oppbevaring av arkivmateriale, også historisk. Å yte service til både interne og eksterne, blant annet historikere, forfattere og privatpersoner, er også høyt prioritert. Arkivet har ansvaret for registrering av gaver og utarbeider oversikter over gaver til Kongefamilien. En oppdatert liste blir offentliggjort på kongehuset.no hvert kvartal.

Staben ledes av Tone Rinden Rygh.

Flere tusen hørte Oslo-Filharmoniens 100-årskonsert på Slottsplassen.

KOMMUNIKASJONSSTABEN

@kongehuset

Kongehusets Facebook-side hadde

240 000

følgere ved årsskiftet

1 876 300

Antall **besøk** til **Kongehusets nettsider** i 2019*

*Kilde: Google analytics

@detnorskekongehus

Kongehusets instagram hadde

146 000

følgere ved årsskiftet

Kommunikasjonsstaben har ansvaret for ekstern og intern kommunikasjon på vegne av Kongehuset og Hoffet. Dette omfatter mediekontakt, offisiell fotografering, bidrag til bøker og dokumentarer og all kommunikasjon i egne kanaler.

MEDIEKONTAKT

Staben bistår Kongefamilien i deres forhold til media, både i deres offisielle virke og i skjermingen av deres privatliv. Når De kongelige har offisielle oppdrag, er det viktig å legge til rette for gode møter mellom De kongelige og folk på stedet. Kommunikasjonsstaben lager presseopplegg i samarbeid med lokale arrangører, Fylkesmannen og lokal presse i forkant av besøket. Ved oppdrag i utlandet er Utenriksdepartementet og Norges ambassader våre samarbeidspartnere.

Kommunikasjonsstaben mottar årlig flere tusen henvendelser. Vårt mål er å svare raskt, korrekt og utfyllende på de henvendelsene vi får.

EGNE KANALER

Kommunikasjonsstaben har ansvaret for innhold og presentasjon i våre ulike kanaler. Nettstedet kongehuset.no er ryggraden i vår formidling. Her finnes De kongeliges program, nyhetssaker om Kongefamiliens virke, taler, fakta om Kongefamiliens medlemmer

og de kongelige eiendommer. Nettstedet rommer også relevant informasjon om Hoffet, historisk materiale, fotoalbum, videoer og informasjon om kulturtilbudene. Vi har også nettsider på engelsk og samisk, samt egne sider for barn.

Staben har ansvaret for Det kongelige hoffs sosiale mediekkanaler. Kongehusets Facebook-side er den største av våre sosiale kanaler, med 240 000 følgere ved årsskiftet. Vi drifter også flere mindre Facebook-sider, som Dronning Sonja KunstStall, Slottets kulturformidling, Slottsparken, Oscarshall, Prinsesse Märtha Louises Fond og Queen Sonja Print Award.

Kongehusets Instagram-konto ble opprettet høsten 2016. Dette er i dag den kanalen som vokser mest, og hadde 146 000 følgere ved årsskiftet. All vekst og utvikling i sosiale kanaler skjer organisk, uten noen form for betalt promotering.

ORGANISERING

Kommunikasjonsstaben består av fem stillinger med kompetanse innen journalistikk, kommunikasjon, film/foto, sosiale medier og web. Ved årets utgang er en av disse stillingene ubesatt.

Staben ledes av Guri Ofstad Varpe.

Presseoppbudet var stort da
Kronprinsessens tyske litteraturtog
ankom Frankfurt.

SOSIALE MEDIER

Kongehuset
@kongehuset

Slottsparken
@slottsparken

Queen Sonja
Print Award
@queenSonjaPrintAward

Slottets kulturformidling
– Åpent Slott
@slottetskulturformidling

Det kongelige slott
@detkongeligeslott

Oscarshall
@Oscarshall

Prinsesse Märtha
Louises Fond
@Prinsessensfond

Dronning Sonja KunstStall
@KunstStallen

KONGEHUSET PÅ NETT:

kongehuset.no
royalcourt.no
gonagasviessu.no
kongehusetsbarnesider.no
queensonjaprintaward.no

Facebook

@Kongehuset
@Slottsparken
@QueenSonjaPrintAward
@Slottetskulturformidling
@KunstStallen
@Oscarshall
@Prinsessensfond
@Detkongeligeslott

Instagram

@detrorskekongehus
@dekongeligesamlinger

Youtube.com/kongehuset
Twitter.com/kronprinsparet

H.M. KONGENS ADJUTANTSTAB

Adjutanter og Hoffets ledelse tar del i seremonien rundt høytidelig audiens, der nye ambassadører kommer for å avlevere sine akkreditiver til Hans Majestet Kongen.

Hans Majestet Kongen og Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen har tre adjutanter hver, én fra hver av forsvarsgrenene Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret. Adjutantene er én måned på vakt på Slottet og to måneder i sin faste tjenestestilling i Forsvaret. I løpet av måneden de er på vakt, planlegger og tilrettelegger de for Kongens og Kronprinsens program i samarbeid med Hoffet. I tillegg ledsager de Kongen og Kronprinsen ut på offisielle oppdrag, og ved privat program når dette er nødvendig. Unntaksvis ledsager adjutantene andre medlemmer av Kongefamilien.

Adjutantstaben består i tillegg av tre overadjutanter, fra hver sin forsvarsgren. Overadjutantene har seremonielle oppgaver i forbindelse med Kongens offisielle program, som ved statsbesøk til Norge, høytidelige audienser, gallamiddager og enkelte andre offisielle anledninger.

Adjutantene beordres i Statsråd for en periode på tre år.

Den 1. september hvert år skiftes det ut en overadjutant for Kongen og en vakthavende adjutant for henholdsvis Kongen og Kronprinsen.

Sjef adjutantstab rapporterer til hoffsjefen og forsvarssjefen, leder adjutantstaben og inngår i hoffsjefens ledergruppe. Sjef adjutantstab har fast tjenestested på Slottet og er Hoffets prosjektleder ved statsbesøk til og fra Norge og andre store arrangementer. To viktige prosjekter i 2019 var koordinering og gjennomføring av statsbesøkene fra Republikken Korea og Slovenia. Adjutantstaben bidro også i forbindelse med Prinsesse Ingrid Alexandras konfirmasjon. Sjefen for adjutantstaben er også Hoffets seremonimester.

Hans Majestet Kongens adjutantstab er ikke en organisatorisk del av Det kongelige hoff. Forsvaret dekker lønns- og reiseutgifter for alle i adjutantstaben.

Oberst Steffen Masserud er sjef for H.M. Kongens adjutantstab.

KONGEHUSETS KULTURFORMIDLING

15 317

ANTALL BESØKENDE I
DRONNING SONJA
KUNSTSTALL

51 404

ANTALL BESØKENDE
PÅ SLOTTET

2 902

ANTALL BESØKENDE
PÅ OSCARSHALL

I 2019 ble det satt besøksrekord på Slottet, med over 51 000 besøkende i løpet av de ni ukene Slottet var åpent. Utstillingen «Dronningmøter» viste antrekk og gjenstander fra Dronning Maud og Dronning Sonja og var svært populær blant besøkende fra inn- og utland.

Kongehusets kulturarv formidles gjennom omvisninger, utstillinger, foredrag og tilrettelegging for konserter på Det kongelige slott, Oscarshall og i Dronning Sonja KunstStall. Det kongelige hoffs kulturformidling ligger i dag til de kongelige samlinger, som også har ansvar for drift av museumsbutikker. De kongelige samlinger bistår også Kongefamilien med omvisninger for offisielle gjester gjennom hele året, og produserer innhold til Kongehusets nettsider og sosiale mediekkanaler.

Inntekter og utgifter knyttet til kulturformidlingen føres i et eget regnskap, adskilt fra Civillisten. Utstillingskostnader, lønnskostnader for omvisere samt andre driftskostnader blir dekket av billettinntekter og andre salgsinntekter – i tråd med prinsippene som tidligere har blitt vedtatt. Fagrådet for Åpent Slott er videreført som Fagrådet for de kongelige samlinger, som rådgivende organ.

OMVISNINGER OG UTSTILLINGER

«Åpent Slott» er betegnelsen på omvisningene på Slottet om sommeren. I 2019 hadde Slottet hele 51 404 besøkende fordelt på 63 dager fra ultimo juni til ultimo august. Sommerutstillingen på Slottet hadde tittelen «Dronningmøter» og ble til i et nært samarbeid med Den Norske Opera & Ballett. Utstillingen i anledning 150-årsjubileet for Dronning Mauds fødsel viste frem antrekk etter Dronning Maud som til vanlig forvaltes av Nasjonalmuseet. Disse ble vist i samspill med en rekke antrekk som tilhører Hennes Majestet Dronning Sonja.

For Kongehuset er det viktig å gjøre de statlige kongelige eiendommene tilgjengelig for publikum. Oscarshall på Bygdøy er en liten kulturhistorisk perle, med historisk innredning og kunst, samt et større, vakkert parkanlegg. Parken og Kafé Dronning Joséphine er fritt tilgjengelig for publikum i lystslottets åpningstid. Publikums sesongen på Oscarshall startet med helgeåpent i begynnelsen juni. Hovedsesongen sammenfalt med sesongen på Slottet, og deretter var det helgeåpent til midten av september. Oscarshall hadde 2 902 betalende besøkende i 2019. I tillegg besøkte nesten 24 000 parkanlegget.

Kjoler tilhørende Dronning Sonja og Dronning Maud på utstilling i Store festsal.

Dronning Sonja KunstStall hadde 15 317 besøkende i 2019. Mens Slottet og Oscarshall holder åpent om sommeren, er Dronning Sonja KunstStall åpen hele året og stenger bare i perioder for montering av nye utstillinger. I 2019 har det vært vist to utstillinger i KunstStallen.

- › 7. februar–25. august:
«Historier. Tre generasjoner samiske kunstnere»
Til sammen 60 verk ble vist i denne utstillingen, den største med samisk kunst i Oslo noensinne.
- › 10. oktober–26. januar 2020:
«Drømmen om Norge. Kong Haakon og Dronning Maud i De kongelige samlinger»
Utstillingen omfattet både gjenstander, malerier og fotografier. Utvalget var med på å fortelle historien om Kong Haakon og Dronning Maud – både før de kom til Norge som nasjonens nye kongepar i 1905 og fram til Dronning Mauds bortgang i 1938.

Det har vært engasjert til sammen 25 omvisere på Det kongelige slott og i Dronning Sonja KunstStall og seks omvisere på Oscarshall.

FOREDRAG OG KONserter

Det ble holdt to foredrag med eksterne foredragsholdere, en

kunstnersamtale, en kuratorsamtale, en kuratoromvisning og filmvisning i forbindelse med den samiske utstillingen i KunstStallen. Hoffets egne medarbeidere deltok i to arrangementer knyttet til utstillingen «Drømmen om Norge».

I tillegg var det omvisning for publikum i KunstStallen klokken 13.00 og klokken 15.00.

I forbindelse med Oslo Kammermusikkfestival ble det arrangert konserter i Slottskapellet og i Dronning Sonja KunstStall. Kammermusikkfestivalen holdt også konserter i salene på Oscarshall.

Dronning Sonja Internasjonale Musikkkonkurranse arrangerte Mesterklasse og konsert for inviterte gjester på Oscarshall i august, og i september holdt Forsvarets stabsmusikk en uten-dørskonsert på Oscarshall. Konserten var åpen for alle. Sølvguttene og Det Norske Jentekor hadde åpne konserter i Dronning Sonja KunstStall i desember.

Det arbeides fortløpende med å gjøre Kongehusets kulturarv tilgjengelig også på digitale flater. Vi ønsker en helhetlig formidling av historie, kunst og kultur, av offentlige arrangementer og av forvaltningen av de store samlingene. En samlet profil under navnet De kongelige samlinger er et ledd i arbeidet for å gi kulturformidlingen mer synlighet, større rekkevidde og opplevelser for flere, både på de kongelige eiendommer og i digitale medier.

Kroningsvognen var en del av utstillingen «Drømmen om Norge».

TØMMINGEN AV RIDEHUSET

Et særlig omfattende flytte- og registreringsprosjekt ble gjennomført i 2019: Ridehuset i tilknytning til Slottets gamle stall ble tømt. Her har mange tusen gjenstander vært lagret i flere tiår, mange av stor historisk verdi. Gjennomgang og tømming av Ridehuset har vært planlagt i mange år. I 2019 kunne det endelig gjennomføres med ressurser fra både de kongelige eiendommer og parker og de kongelige samlinger.

Samtlige gjenstander har vært gjennomgått og vurdert. Gjenstander av historisk verdi har vært rengjort, fotografert, registrert, formelt innlemmet i De kongelige samlinger og plassert på lager. Over 900 paller med møbler og andre gjenstander har vært gjennom denne prosessen. Det er gjort 1500 registreringer i den digitale gjenstandsbasen. I tillegg kommer omlag 10 000 deler porselenservise, forskriftsmessig pakket i 300 kasser i påvente av fullstendig registrering.

Tømmingen av Ridehuset er en milepæl i forvaltningen av Kongehusets kulturarv. Dette var det siste av Kongehusets lager med gjenstander de kongelige samlinger ikke hadde fullstendig oversikt over. At også materialet herfra nå er forsvarlig magasinert, åpner for bedre samlingsforvaltning i framtiden, basert på en mer helhetlig forståelse av samlingenes historiske verdi, tilstandsgrad og bevaringsmessige utfordringer.

Britta Marakatt-Labbas monumentale tekstilfrise var sentral i den samiske utstillingen i KunstStallen.

Kjolen Dronning Sonja bærer på Håkon Gullvågs maleri av henne kunne ses ved siden av portrettet.

KRONPRINSPARETS VIRKSOMHET

Deres Kongelige Høyheter Kronprinsen og Kronprinsessens offisielle virke omfatter besøk og reiser i hele Norge og i utlandet, og dekker et bredt spekter av temaer og interesser. I stor grad gjenspeiler programmet Kronprinsparets satsingsområder, som de har engasjert seg i gjennom flere år.

Felles for begge er et dypt engasjement for å styrke ungdom og deres muligheter. Dette arbeider de aktivt med gjennom Kronprinsparets fond, som nå for første gang også har etablert et eget prosjekt – Flyt – som skal gi ungdom en god start på veien inn i voksenlivet.

Kronprinsparet er også opptatt av å skape gode møteplasser på tvers. Det gjør de både gjennom Kronprinsens årlige SIKT-konferanse, ved det årlige gjestebudet på Skaugum – og som da Kronprinsessen våren 2019 inviterte til skrivekurs for ungdom hjemme i Asker. Begge er også svært opptatt av miljøspørsmål, og ikke minst havets helse, noe som faller sammen med lederrollen Norge har tatt på dette temaet internasjonalt.

Kronprinsens engasjement for havet kom tydelig til uttrykk i 2019 – både gjennom deltakelse på diverse aktiviteter under FNs høy-nivåuke i New York i september, og under den internasjonale havkonferansen Our Ocean som Norge var vertskap for i Oslo i oktober. Der holdt Kronprinsen innlegg hvor han blant annet bygget på sine erfaringer fra besøket til Stillehavsøyene i april.

Kronprinsessen har de senere årene gjort en stor innsats for norsk litteratur – spesielt som ambassadør for norsk litteratur i utlandet

fram mot Bokmessen Frankfurt i 2019, der Norge var gjesteland. Nå ble endelig det lange arbeidet mot dette målet fullendt, og Kronprinsessen ankom Frankfurt med sitt eget boktog og framtrepende norske forfattere som medpassasjerer. Kronprinsessen foresto selve åpningen av den prestisjetunge bokmessen ved å lese Olav H. Hauges dikt «Det er den draumen» – som også var det norske mottoet for bokmessen.

Kronprinsparet utfører flere oppdrag for regjeringen i utlandet. Fremme av norsk næringsliv og kultur, samt utvikling av bilaterale relasjoner, står sentralt ved disse besøkene. Norges pågående kampanje for en plass i FNs sikkerhetsråd ble prioritert også i 2019.

STØTTEAPPARAT

Det kongelige hoff yter tjenester for Kronprinsparet og deres familie innenfor alle Hoffets ansvarsområder. Dette omfatter blant annet husholdtjenester, forvaltningsmessige og driftstekniske tjenester knyttet til Skaugum hovedhus, sjåførtjenester, gartner-tjenester, prosjektledelse, regnskapsføring og juridisk rådgivning.

Ved Skaugum hovedhus, som er Kronprinsparets bosted, er det tilknyttet tolv årsverk fra Hoffet. Disse omfatter yrkesgrupper som kammertjeneste, kokk, driftsteknikere, hovmester, servering, personlig assistent og barnepedagoger. Den delen av staben som er knyttet til Det kongelige hushold yter tjenester til Kronprinsparet der de til enhver tid bor.

EIENDOMSFORHOLD

Helt siden Kongefamilien ervervet Skaugum i Asker på 1920-tallet,

Kronprinsparet på bokbanen fra vest til øst i Stor-Oslo.

er det blitt brukt som Kronprinsparets residens. Kronprins Olav og Kronprinsesse Märtha var de første som bodde der. Skaugum er privat bolig, men brukes også til representasjon i offisielle sammenhenger og som arbeidsplass for staben på Skaugum.

Som kompensasjon for at staten ikke stiller bolig til disposisjon for Kronprinsparet, er det lagt inn midler i apanasjebevilgningen til drift, vedlikehold og utvikling av hovedhuset på Skaugum. Hovedhuset på Skaugum består, foruten selve bygningen, av garasje med tilhørende leiligheter, parken rundt bygget og naturlig tilhørende veinett og parkeringsplasser for aktiviteten i tilknytning til hovedhuset. Apanasjen dekker kostnader til drift, vedlikehold og utvikling av Skaugum og varekostnader knyttet til forvaltning og drift. Kronprinsparets apanasje for 2019 var kroner 10 065 000. Det er benyttet 8 140 844 kroner til drift, vedlikehold og utvikling, inkludert renter og avdrag på rehabiliteringslån samt hushold. Kroner 2 318 000 er avsatt til Kronprinsparet privat. Dette dekker også innkjøp av offisielle antrekk.

Eiendommen omfatter også Skaugum gård, som er Kronprinsens enkeltpersonforetak for all drift knyttet til gårdseiendommer. Etter at dyrehold og melkeproduksjon ble avviklet i 2010, består inntektene til Skaugum gård i hovedsak av leieinntekter. Inntektene kommer fra utleie av tolv boenheter, lager og jordbruks- og beiteareal. For å skille mellom administrasjon av aktivitetene i Skaugum gård og Hoffets arbeid knyttet til Skaugum hovedhus, ivaretar en ekstern aktør all forvaltning av utleieforholdene

knyttet til alle boenhetene på Skaugum gård. For andre nødvendige forvaltningsoppgaver som utføres, belastes ti prosent av lønnskostnadene til en ansatt ved Kronprinsparets private stab enkeltpersonforetaket. Dersom Det kongelige hoff utfører andre tjenester for Skaugum gård, faktureres også dette enkeltpersonforetaket.

Kronprinsparet eier og disponerer også eiendommer som brukes til ferie og rekreasjon. Disse eiendommene omfatter Uvdal, som er eid og benyttes av Kronprinsparet. Kronprinsparet eier også Flatholmen ved Risør. Denne hytta leies ut som fritidseiendom. På Dvergsøya i Kristiansand leier Kronprinsparet en hytte av kommunen som benyttes til ferie, rekreasjon og enkelte offisielle arrangementer i sommerhalvåret. Kronprinsparet eier også halve fritidseiendommen til Marit Tjessem.

ANDRE SÆRSKILTE FORHOLD

Ut fra en sikkerhetsmessig vurdering har Politiet besluttet at Kronprinsparet bor på sperret adresse. Som en konsekvens av dette er opplysninger om Kronprinsparets eiendomsforhold ikke søkbare i offentlige registre. Det er likevel ønskelig å utvise åpenhet om disse forholdene så langt det er mulig.

Det er inngått en egen leieavtale mellom Politiet og Kronprinsen på to private eiendommer.

Kongelig dagbok 2019

I 2019 var Oslo europeisk miljøhovedstad, og Hennes Majestet Dronningen og Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen startet året med å delta på åpningsseremonien i Oslo rådhus 4. januar. Samme helg delte Prinsesse Märtha Louise ut prisen til årets parautøver ved Idrettsgallaen i Stavanger.

I løpet av året har Kongeparet vært vertskap for to statsbesøk. Det første fant sted i mai da Republikken Koreas presidentpar besøkte Norge, og i november var det Slovenias president sin tur.

Tradisjonen tro har både Kongeparet og Kronprinsparet vært på fylkestur. Kongeparet reiste til Jondal, Odda, Granvin, Ulvik og Askøy i Hordaland, mens Kronprinsparet besøkte Dovre, Lesja, Sjøk, Lom, Vågå og Sel i Oppland.

I april foretok Kronprinsen en reise til stillehavsnasjonene Tonga, Fiji og Samoa sammen med utviklingsministeren. Reisen var en del av Norges globale engasjement – blant annet for havspørsmål. Kronprinsen deltok også på FNs Høynivåuke i New York, der arbeidet med sikkerhetsråds kampanjen stod sentralt. I mai og august tok Kronprinsen imot en gruppe FN-ambassa-

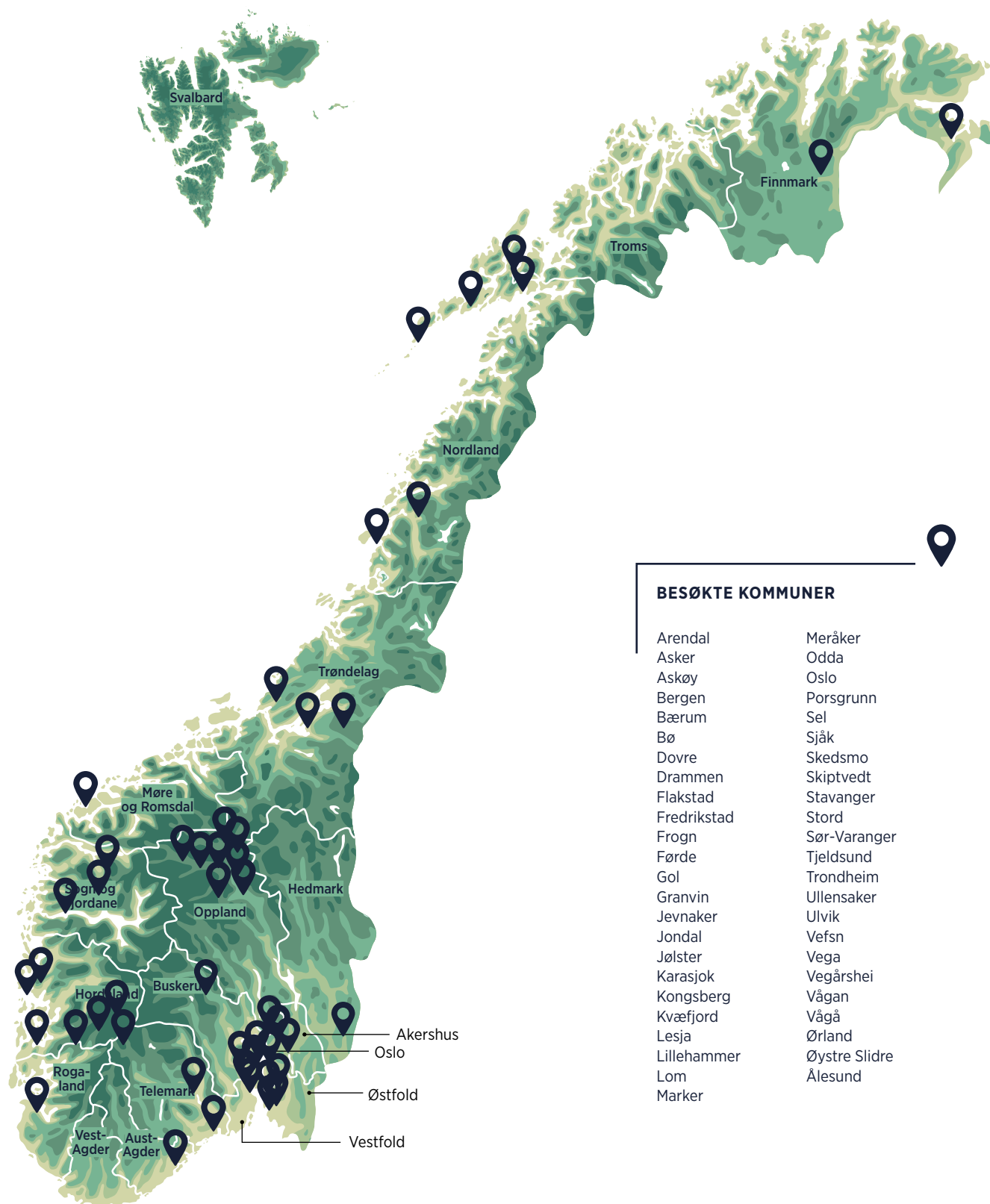
dører fra små øystater og FNs gruppe av minst utviklede land i audiens.

Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsessen videreførte sitt litteraturengasjement med bokbane over to dager fra vest til øst i Oslo i mai, og med et litteraturtog i Tyskland, som avsluttet med Bokmessen i Frankfurt.

Et høydepunkt for familien var Hennes Kongelige Høyhet Prinsesse Ingrid Alexandras konfirmasjon i Slottskapellet 31. august, der hele familien var samlet.

I LØPET AV 2019 BESØKTE KONGEFAMILIEN

- › 15 fylker
- › 47 kommuner
- › 15 land
- › Deltok på 723 offisielle arrangementer
- › Var vertskap for 2 294 gjester

Oversikten forholder seg til kommune- og fylkesinndelingen i 2019

FORKORTELSER:

- HMK** Hans Majestet Kongen
HMD Hennes Majestet Dronningen
KPH Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen
KPM Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsessen
PIA Hennes Kongelige Høyhet Prinsesse Ingrid Alexandra
PSM Prins Sverre Magnus
PML Prinsesse Märtha Louise
PA Prinsesse Astrid, fru Ferner

Januar: Kronprinsen deltar på NHOs årskonferanse.

JANUAR

4. JANUAR

Åpning av Oslo europeisk miljøhovedstad 2019, Oslo rådhus HMD KPH

5. JANUAR

Idrettsgallaen, Stavanger PML

9. JANUAR

NHOs årskonferanse, Oslo Spektrum KPH

NHOs årsmiddag, Oslo Spektrum KPH

11. JANUAR

Statsråd HMK KPH

17. JANUAR

Høytidelig audiens for Tyrkias nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Libanons nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Liberias nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Mosambiks nye ambassadør HMK

Lunsj for Høyesterett HMK HMD KPH

22.-25. JANUAR

World Economic Forum, Davos KPH

22. JANUAR

Ekstraordinært statsråd HMK KPH

25. JANUAR

Statsråd HMK

28. JANUAR

Audiens for Ukrainas statsminister KPH

Styremøte i Kronprinsparets Fond KPH KPM

31. JANUAR

Åpning av UngInvest, Hallingdal KPH

Besøk på Gol Idrettsarena, Hallingdal KPH

Mottakelse for mottakere av Kongens Fortjenstmedalje HMK HMD

FEBRUAR

1. FEBRUAR

Statsråd HMK KPH

Norsk Skipsmeglerforbunds 100-årsjubileum, Oslo KPH

2.-3. FEBRUAR

NM på Ski, Meråker HMK

5. FEBRUAR

Utdelingen av Nasjonalforeningen for folkehelsens forskningspriser 2019, Oslo HMK

6. FEBRUAR

Markering av Samefolkets dag, Oslo HMD KPH

7. FEBRUAR

Åpning av utstillingen «Historier. Tre generasjoner samiske kunstnere», Dronning Sonja KunstStall HMD PA

8. FEBRUAR

Statsråd HMK

8.-10. FEBRUAR

VM i Alpint, Åre KPH KPM

11.-14. FEBRUAR

UNDP-reise til Colombia KPH

12. FEBRUAR

Besøk til Kongsberg Gruppen HMK

Februar: Kronprinsfamilien heier på norske utøvere under VM i alpint.

14. FEBRUAR

Middag for diplomatene HMK HMD PA

15. FEBRUAR

Statsråd HMK

16. FEBRUAR

Markering av 25-årsjubileet for de olympiske og paralympiske leker på Lillehammer HMK HMD

25. FEBRUAR-1. MARS

VM i Nordiske grener, Seefeld i Østerrike HMK HMD

27. FEBRUAR

Besøk til Porsgrunn kommune KPH

MARS**1. MARS**

Statsråd KPH

5. MARS

Styremøte i Queen Sonja Print Award HMD

7. MARS

Høytidelig audiens for Ghanas nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Zambias nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Malis nye ambassadør HMK

8. MARS

Markering av Kvinnedagen, «Empowerment-frokost» med minoritetskvinner i Mela-huset, Oslo HMD

Statsråd HMK

9. MARS

Holmenkollen Skifestival HMK

10. MARS

Holmenkollen Skifestival HMK HMD KPH KPM PIA PSM

11. MARS

Markering av nytt mastergradstudium for ledere av tros- og livssynssamfunn, Oslo KPH

Oslo Militære Samfund HMK

14. MARS

Middag i anledning Venneforeningen for Kunstindustrimuseets 100-årsjubileum, Oslo HMD

15. MARS

Statsråd HMK KPH

17. MARS

Vigsling av ny biskop i Stavanger bispedømme HMK

18. MARS

Besøk til Europarådet og Menneskerettstolstenen i Strasbourg KPH

Møte i Kronprinsesse Märthas Minnefond PA

Lunsj i Kronprinsesse Märthas Minnefond HMK PA

19. MARS

Åpning av Den Norske Turistforenings hytte «Haakonsbu», Troms KPH

21. MARS

Åpning av Nordic EV Summit 2019, Oslo KPH

World Cup Skiskyting, Holmenkollen KPH

22. MARS

Statsråd KPH

26. MARS

Miljøledelsekonferansen 2019, Oslo KPH

Foreningen Nordens 100-årsjubileum, Oslo KPH

Mars: Dronningen møter chilenske laksedemonstranter.

April: Velkomstszeremoni på Samoa.
Kronprinsen besøkte øyrikene Fiji,
Tonga og Samoa i Stillehavet.

27. MARS
Katapult Ocean, Oslo KPH

Styremøte Kronprinsparets Fond KPH

27.-31. MARS
Statsbesøk til Chile HMK HMD

28. MARS
Financial Inclusion Summit, Oslo KPH

29. MARS
Statsråd KPH

30. MARS
Ridderrennet 2019, Beitostølen PML

APRIL

2. APRIL
Finansnæringens dag 2019, Oslo KPH

3. APRIL
Byggedagene 2019, Oslo KPH

WWF Verdens Naturfonds konferanse
«Miljøtalen 2019», Oslo KPH KPM

5.-11. APRIL
Offisielt besøk til stillehavsnasjonene Tonga,
Fiji og Samoa KPH

5. APRIL
Statsråd HMK

9. APRIL
Åpning av utstillingen «Edvard Munch: love and
angst», London HMD

Utdeling av Kong Olav Vs Kreftforskningspris
2019, Oslo HMK

10. APRIL
Statsråd HMK

Høytidelig audiens for Frankrikes nye
ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Den dominikanske
republikks nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for New Zealands nye
ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Nord-Koreas nye
ambassadør HMK

11. APRIL
Oslo Børs' 200-årsjubileum HMK

24. APRIL
Besøk til Flyt-prosjektet i Hurdal KPH

26. APRIL
Statsråd HMK KPH

Rekviemmesse for ofrene etter terroranslagene
på Sri Lanka, Bredtvet kirke, Oslo HMK

Åpning av den tysk-norske litteraturfestivalen
«På vei til Frankfurt», Oslo KPH KPM

29. APRIL
Skrivekurs for ungdom, Skaugum KPM

30. APRIL
Besøk til Skiptvet og Marker kommuner HMK

MAI

3. MAI
Statsråd HMK KPH

H.K.H. Storhertug Jean av Luxemburgs bisettelse
HMK HMD PA

Årsmøte i stiftelsen SIKT KPH

7. MAI
Ocean Week og besøk til Kavliinstituttet,
Trondheim HMK

Besøk til Flyt-prosjektet, Sarpsborg KPH

8. MAI
Bokbanen til Bekkestua, Røa og Majorstua i Oslo
KPH KPM

Markering av Frigjøringsdagen og Den nasjonale
veterandagen, Akershus festning HMK

9. MAI
Bokbanen til Tøyen, Furuset og Stovner i Oslo
KPH KPM

Høytidelig audiens for Kasakhstans nye
ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Albanias nye ambassadør
HMK

Høytidelig audiens for Qatars nye ambassadør
HMK

Høytidelig audiens for Lesothos nye ambassadør
HMK

Norsk Anchorite Klubbs 75-årsjubileum, Oslo
HMK KPH

10. MAI
Statsråd HMK KPH

Åpning av husene fra Finnmark på Norsk Folkemuseum HMK

Audiens med FN-ambassadører fra små øystater og FNs gruppe av minst utviklede land KPH

14. MAI

Statsråd HMK KPH

Lunsj for diplomater HMK HMD

Embarkering KS Norge HMK

Middag i anledning Business for Peace, Skaugum KPH

15. MAI

Business for Peace Summit, Oslo KPH

16. MAI

Audiens for Kinas parlamentspresident HMK

17. MAI

Barnetoget i Asker KPH KPM PIA PSM

Barnetoget i Oslo HMK HMD KPH KPM PIA PSM

20. MAI

Mottakelse for konsuler HMK HMD

21. MAI

Åpning av Klemenskirkeutstillingen, Trondheim KPH

Audiens for vinner av Abelprisen 2019 HMK

Utdeling av Abelprisen 2019, Oslo HMK

Mai: Prinsesse Märtha Louise besøker avslutningen av Vivil-lekene på Nadderud Stadion.

Åpning av DIGS, Trondheim KPH

Regjeringens bankett i anledning Abelprisen 2019 HMK

22. MAI

Urban Future Global Conference, Oslo KPH

Åpning av de 67. Festspillene i Bergen 2019 HMD

23. MAI

Offisiell åpning av Festspillutstillingen 2019, Bergen HMD

Green Tech Awards, Berlin KPH

24. MAI

Statsråd HMK

Audiens for Vietnams statsminister HMK

26. MAI

Vivil-lekenes 40-årsjubileum, Nadderud stadion, Bærum PML

28. MAI

Innovasjonstalen, Oslo KPH

Utdeling av fag- og svennebrev, Oslo rådhus KPH

29. MAI

Besøk og orientering om bord i F/F Kronprins Haakon HMK KPH

Fotballkamp på Skaugum KPH KPM PIA PSM

JUNI

2. JUNI

Konsert med St. Olaf Choir og St. Olaf Orchestra, Oslo HMK

3. JUNI

Åpning av Nor-Shipping 2019, Oslo rådhus HMK

4. JUNI

Nor-Shipping 2019, Norges Varemesse, Lillestrøm KPH

Audiens for Sveriges talmann HMK

Styremøte i Kronprinsparets Fond KPH

Juni: Kongeparet på fylkestur til Hordaland.

5. JUNI

Utdeling av Holbergprisen 2019, Bergen KPH

6. JUNI

Foredrag med Steven Pinker under PRIO Annual Peace Address, Oslo KPH

7. JUNI

Statsråd KPH

Inspeksjon av H.M. Kongens Garde KPH

11. JUNI

Utdeling av «Årets Internasjonale Suksess» i regi av Music Norway og Spellemann, Oslo KPH

12.-13. JUNI

Statsbesøk fra Republikken Korea HMK KPH PA

13. JUNI

Offisiell åpning av Vega Verdensarvsenter KPH

14. JUNI

Statsråd HMK KPH

Høytidelig audiens for Canadas nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Singapores nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Etiopias nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Guineas nye ambassadør HMK

17. JUNI

NTNUs vitenskapsfestival «The Big Challenge», Trondheim KPH

Norge-Amerika Foreningens 100-årsjubileum, Oslo HMK

18.-20. JUNI

Fylkestur til Hordaland HMK HMD

20. JUNI

SIKT-alumni, MESH i Oslo KPH

Oslo Pride, Spikersuppa i Oslo KPH KPM

21. JUNI

Statsråd HMK KPH

23. JUNI

Utstillingsåpning Alnes fyr og opplevelsessenter, Godøya HMD

25. JUNI

Statsråd HMK KPH

27. JUNI

Åpningen av European Broadcasting Unions (EBU) generalforsamling, Oslo KPH

VM i fotball, kvartfinale damer, Le Havre KPH PSM

29. JUNI

Grundig Hankø Race Week PA

30. JUNI

Høymesse i Nidaros domkirke KPH KPM PIA PSM

Landskappleiken 2019, Vågå HMD

JULI**6. JULI**

Festspillene på Helgeland og åpningen av Helgelandstrappa HMD

7. JULI

Åpning av galleri og utstilling, Nusfjord HMD

8. JULI

Lofoten Internasjonale Kammermusikkfests 15-årsjubileum, Svolvær HMD

AUGUST**9. AUGUST**

Statsråd HMK KPH

14. AUGUST

Dåp av redningsskøyten Prinsesse Ragnhild, Oslo PA

15. AUGUST

Konsert med Oslo-Filharmonien, Slottsplassen HMD

Juli: Dronningen deltar ved åpningen av Helgelandstrappa, bygget av sherpaer fra Nepal.

August: Kongen fører Prinsesse Ingrid Alexandra til bords under feiringen av Prinsessens konfirmasjon.

19. AUGUST

Utenriksdepartementets stasjonssjefsmøte, Oslo
KPH

Finissage for sommerutstillingen
«Dronningmøter» HMD

20. AUGUST

Aqua Nor 2019, Trondheim KPH

Mesterklasse Dronning Sonja Internasjonale
Musikkonkurranse, Oscarshall HMD

H.M. Kongens serieeilaser HMK

21. AUGUST

Besøk til Avinor, Oslo KPH

H.M. Kongens serieeilaser HMK

Verdis opera «Aida», Oscarsborg festning,
Drøbak HMD

22. AUGUST

H.M. Kongens Gardes drilloppvisning på
Slottsplassen HMK HMD

Besøk til al-Noor Islamic Center, Vøyenenga i
Bærum KPH

H.M. Kongens serieeilaser HMK

Konsert og mottakelse for juryen i Dronning
Sonja Internasjonale Musikkonkurranse,
Oscarshall HMD

23. AUGUST

Besøk til verftet Kværner Stord KPH

Statsråd HMK

Dronning Sonja Internasjonale Musikkonkurranses
finale i Operaen, Oslo HMD

27. AUGUST

Audiens med FN-ambassadører fra små øystater
og FNs gruppe av utviklingsland KPH

28. AUGUST

Besøk til Salam Norge, Oslo KPH

29. AUGUST

Høytidelig audiens for Kinas nye ambassadør
HMK

Høytidelig audiens for Mexicos nye ambassadør
HMK

Høytidelig audiens for Islands nye ambassadør
HMK

Høytidelig audiens for Bulgarias nye ambassadør
HMK

30. AUGUST

Statsråd HMK KPH

31. AUGUST

Gudstjeneste i anledning H.K.H. Prinsesse Ingrid
Alexandras konfirmasjon HMK HMD KPH KPM
PML PA PIA MBH PSM

Lunsj i anledning H.K.H. Prinsesse Ingrid Alexandras
konfirmasjon HMK HMD KPH KPM PML PA PIA
MBH PSM

September: Servering i Vågå under Kronprinsparets fylkestur til Oppland.

SEPTEMBER

2. SEPTEMBER

Debarkering KS Norge HMK

3. SEPTEMBER

Lanseringen av boken «Hjemlandet og andre fortellinger» hos Aschehoug, Oslo KPM

4. SEPTEMBER

Dykking etter plast sammen med WWF Verdens Naturfond ved Sjøstrand, Asker KPH

5. SEPTEMBER

Besøk til Sandwich Brothers, Oslo KPH

6. SEPTEMBER

Åpning av Nye Tungestølen Turisthytte, Luster HMD

10. SEPTEMBER

Styremøte i Kronprinsparets Fond KPH KPM

11. SEPTEMBER

Besøk til F35-basen, Ørland flystasjon KPH

12. SEPTEMBER

Åpningskonsert Ultimafestivalen, Oslo konserthus KPH

13. SEPTEMBER

Statsråd HMK KPH

16. SEPTEMBER

Møte i Prinsesse Märtha Louises Fond PML

Lunsj i Prinsesse Märtha Louises Fond HMK HMD PML

Tildeling av Det Frivillige Skyttervesens Fortjenstmedalje i gull, Oslo HMK

17.-19. SEPTEMBER

Fylkestur til Oppland KPH KPM

Markering av ferdigstilling av H.K.H. Prinsesse Ingrid Alexandras Skulpturpark HMD PIA

18. SEPTEMBER

Åpning av nytt museumsbygg «The Twist» på Kistefosmuseet, Jevnaker HMD

19. SEPTEMBER

Høytidelig audiens for Irlands nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Namibias nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Malaysias nye ambassadør HMK

20. SEPTEMBER

Statsråd KPH

Audiens for Den palestinske selvstyremyndighetens president KPH

23.-26. SEPTEMBER

Høynivåuken under FNs generalforsamling, New York KPH

27. SEPTEMBER

Statsråd HMK

Oslo-Filharmoniens 100-årsjubileumskonsert,
Oslo Konserthus HMD**28. SEPTEMBER**Avduking av «Jernrosene» ved Oslo domkirke
KPH KPM**30. SEPTEMBER**

Besøk til Bø kommune i Telemark HMK HMD

OKTOBER**2. OKTOBER**

Stortingets høytidelige åpning HMK HMD KPH

3. OKTOBERBesøk til Tøyenkomiteen i anledning TV-aksjonen
2019, Oslo HMD**5.-13. OKTOBER**

VM i seiling, Mallorca HMK

7. OKTOBER

Åpning av Flyt-prosjektet, Drammen KPH

8. OKTOBERÅpning av Nordic-African Business Summit, Oslo
KPH**10. OKTOBER**Besøk til Åsebråten barne- og
ungdomspsykiatriske klinikk i anledning
50-årsjubileet, Fredrikstad KPHÅpning av utstillingen «Drømmen om Norge.
Kong Haakon og Dronning Maud i De kongelige
samlinger» i Dronning Sonja KunstStall PA**11. OKTOBER**

Statsråd KPH

Åpning av utstillingen «Edvard Munch gesehen
von Karl Ove Knausgård», Düsseldorf KPH KPM**12. OKTOBER**Besøk til bokhandelen Pankebuch, Berlin
KPH KPM**13. OKTOBER**Lanseringen av antologien «Hjemlandet og
andre fortellinger» på tysk, Berlin KPH KPM**14. OKTOBER**

Litteraturtog fra Berlin til Frankfurt KPH KPM

15. OKTOBER

Lunsj for diplomater HMK

Bokmessen i Frankfurt 2019 KPH KPM

17. OKTOBERHøytidelig audiens for Belgias nye ambassadør
HMKHøytidelig audiens for Kroatias nye ambassadør
HMKHøytidelig audiens for Colombias nye
ambassadør HMKHøytidelig audiens for Ugandas nye ambassadør
HMKMiddag for Stortingsrepresentantene
HMK KPH PA**18. OKTOBER**

Statsråd HMK KPH

20. OKTOBER

Tronskifteseremoni i Japan KPH

TV-aksjonen CARE, Oslo rådhus HMD

Oktober: Kong Harald deler ut Språkløftets pris under Samisk språkuke.

24. OKTOBER

Havkonferansen Our Oceans, Oslo KPH

Markering av Samisk språkuke, Karasjok HMK

25. OKTOBER

Markeringen av 75-årsjubileet for frigjøringen av Øst-Finnmark og Sør-Varanger HMK

28. OKTOBER

SIKT2019, Lillehammer KPH KPM

31. OKTOBER

Mottakelse for mottakere av Kongens Fortjenstmedalje HMK HMD

Åpning av Startup Norway Campus, Oslo KPH

NOVEMBER**1. NOVEMBER**

Statsråd HMK KPH

3. NOVEMBER

Forsvarets minnedag 2019, Oslo KPH

5. NOVEMBER

Offisiell åpning av Reodorklubben Sunnfjords flysimulator, Førde KPH

6.-7. NOVEMBER

Statsbesøk fra Slovenia HMK HMD KPH

8. NOVEMBER

Statsråd HMK KPH

9. NOVEMBER

Markering av Luftforsvarets 75-årsjubileum, Gardermoen KPH

11. NOVEMBER

Markering av 50 års næringssamarbeid mellom Qatar og Norge, Qatar KPH

15. NOVEMBER

Statsråd HMK

18. NOVEMBER

Barnerettighetsfrokost med Redd Barna og NRK Super, Oslo KPH KPM

Styremøte i Kronprinsparets Fond KPH KPM

22. NOVEMBER

Statsråd HMK

23. NOVEMBER

NM-finalen i fotball for kvinner mellom Lillestrøm og Vålerenga, Telenor Arena, Bærum HMD KPM

25. NOVEMBER

Åpningen av Minekonvensjonens fjerde tilsynskonferanse, Oslo KPH

26. NOVEMBER

Afternoon Tea for eldre ildsjeler HMK HMD PA

27. NOVEMBER

Gjestebud for Røde Kors-delegater på Skaugum KPH KPM

28. NOVEMBER

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunns årskonferanse, Litteraturhuset i Oslo KPH

Høytidelig audiens for Afghanistans nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Seychellenes nye ambassadør HMK

Middag for biskopene HMK HMD KPH

29. NOVEMBER

Statsråd HMK KPH

DESEMBER**2. DESEMBER**

Utdeling av Dronning Sonjas Skolepris til Stigeråsen skole, Skien HMD

Lunsj i St. Olavs Ordens Råd HMK

Julekonsert med Sølvguttene, Dronning Sonja KunstStall HMD

3. DESEMBER

Lunsj for fylkesmennene HMK HMD KPH

5. DESEMBER

Besøk til Vegårshei, Austre Moland og Arendal i anledning Frivillighetens dag KPH

Operaforestillingen «Queen of Spades» på Metropolitan Opera, New York HMD

November: Kronprinsen legger ned krans på Akershus festning under Forsvarets minnedag.

Desember: Kong Harald og Kronprins Haakon ankommer Gardens Kirkeparade i Oslo domkirke.

6. DESEMBER
Statsråd HMK KPH

7. DESEMBER
Dissimilis' juleforestilling, Bærum Kulturhus PA

8. DESEMBER
NM-finalen i fotball for menn mellom Haugesund og Viking, Ullevaal Stadion HMK KPM

9. DESEMBER
H.M. Kongens Gardes Kirkeparade, Oslo domkirke HMK KPH

10. DESEMBER
Redd Barnas Fredsprisfest, Oslo KPH

Audiens for vinneren av Nobels Fredspris 2019 HMK HMD KPH KPM

Utdelingen av Nobels Fredspris 2019 HMK HMD KPH KPM

Bankett i anledning utdelingen av Nobels Fredspris 2019 HMK HMD KPH KPM

11. DESEMBER
Lunsjmøte med tema solceller, Skaugum KPH

12. DESEMBER
Høytidelig audiens for Egypts nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Kosovos nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Montenegros nye ambassadør HMK

Besøk til Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt, Oslo HMD

13. DESEMBER
Ragnar Ulsteins gravferd, Spjelkavik KPH

Statsråd HMK

Lunsj for regjeringen HMK HMD KPM

18. DESEMBER
Ekstraordinært statsråd KPH

19. DESEMBER
Besøk til barneavdelingen ved Drammen sykehus KPH KPM

20. DESEMBER
Statsråd KPH

24. DESEMBER
Julegudstjeneste i Uvdal kirke KPH KPM PIA MBH PSM

25. DESEMBER
Julegudstjeneste i Holmenkollen kapell HMK HMD PML

Åpningen av Stortinget

Hans Majestet Kongen forestår den høytidelige åpningen av Stortinget i oktober hvert år. Seremonien følger faste prosedyrer som er nedfelt i Grunnloven og i sedvane.

Dette er en av Kongens viktigste konstitusjonelle plikter, og en av de mest høytidelige offisielle seremonier vi har i Norge. Både Kongehuset, regjeringen, stortingsrepresentantene og Høyesterett er til stede.

Etter at stortingspresidenten har erklært Stortinget for lovlig konstituert, ankommer Kongen, ledsaget av Hennes Majestet Dronningen og Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen. De blir ønsket velkommen på Løvebakken av en deputasjon på syv stortingsrepresentanter, og deputasjonen ledsager Kongen og hans følge så lenge de er i Stortinget.

TRONTALEN

Trontalen markerer åpningen av den nye sesjonen på Stortinget. Statsministeren overrekker Kongen Trontalen, som Hans Majestet så holder. Talen trekker opp hovedlinjene i regjeringens politikk for det kommende året, og det er representanter for regjeringen som har skrevet den.

Stortingssesjonen 2019–2020 er det 164. norske storting. Ved Stortingets åpning 2. oktober 2019 leste Kong Harald Trontalen for 30. gang. Da hadde Kongen vært til stede ved åpningen av Stortinget hele 56 ganger – først som kronprins, senere som konge. Tradisjonen tro avsluttet Trontalen med ordene: «Jeg ber Gud velsigne Stortingets arbeid, og erklærer Norges 164. storting for åpnet».

RIKETS TILSTAND

Etter Trontalen følger Melding om rikets tilstand. Denne talen blir holdt av et av regjeringens medlemmer og inneholder en gjennomgang av hva regjeringen har oppnådd det siste året. Tradisjonen tilsier at det er regjeringens yngste medlem som holder talen om rikets tilstand. Mens Trontalen er skrevet på bokmål, fremføres talen om rikets tilstand på nynorsk.

Etter talene forlater Kongen og hans følge Stortinget.

FASTLAGT I GRUNNLOVEN

Hvordan åpningen av Stortinget skal foregå er beskrevet i Grunnlovens § 74:

«Så snart Stortinget har konstituert seg, opnar kongen eller den han set til det, forhandlingane med ei tale om tilstanden i riket og dei emna han særleg vil gjere Stortinget merk-sam på. Inga drøfting må skje med kongen til stades.»

Prinsesse Ingrid Alexandras konfirmasjon

Den 31. august 2019 ble Hennes Kongelige Høyhet Prinsesse Ingrid Alexandra konfirmert i Slottskapellet, slik hennes far, bestefar og oldefar hadde blitt det før henne.

Alle øvrige gjester var på plass i kapellet da dørene gikk opp og Prinsessens faddere og nærmeste familie kom inn. Prinsessens faddere var fulltallige til stede under seremonien: Hans Majestet Kong Felipe av Spania, Hans Kongelige Høyhet Kronprins Frederik av Danmark, Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsesse Victoria av Sverige, Prinsesse Märtha Louise og Prinsessens mormor, Marit Tjessem. Hans Majestet Kong Harald er Prinsessens gudfar.

Til slutt ankom konfirmanten selv, Prinsesse Ingrid Alexandra, ledsaget av Oslos biskop Kari Veiteberg til musikk av Antonio Vivaldi. Så stemte gjestene i med «Herre Gud, ditt dyre navn og ære».

SEREMONIEN

Gudstjenesten ble ledet av preses Helga Haugland Byfuglien og biskop Kari Veiteberg i fellesskap, og hadde flere innslag med tekstlesning, sang og slampoesi. Betegnende nok ble alle taler og innslag framført av kvinner da Norges kvinnelige tronarving ble konfirmert.

Biskop Veiteberg talte direkte til Prinsessen i sin preken. Hun pekte blant annet på hennes sterke engasjement for natur og miljø. Biskopen tok også opp tråden fra konfirmasjonsundervisningen Prinsessen har fulgt i Asker menighet, der de unge selv valgte mange av temaene som ble berørt – tema de selv opplevde som viktige og relevante.

*- Fortsett å stille spørsmål om det som er viktig og vanskelig, sa biskopen.
- Og finn gjerne fram til de voksenpersonene, eller de vennene, som har evne og klokskap til å romme dem. Som ser deg og vil deg vel.*

Sametingspresident Aili Keskitalo leste salme 21 i en ny samisk oversettelse. Prinsesse Märtha Louise leste fra første korintherbrev: «Størst av alt er kjærligheten». Slampoet Evelyn Rasmussen Osazuwa hadde miljøet som tema i sin framføring av «Jeg er syk». Maria Solheim sang «Jeg er i Herrens hender», slik hun også gjorde det i Prinsessens dåp, før Prinsesse Ingrid Alexandra leste Frans av Assisis bønn.

Kong Harald førte an da konfirmantens faddere og brødre tente lys.

Preses og biskop sto sammen om selve konfirmasjonshandlingen, hvor de ba Gud om å velsigne og styrke konfirmanten, før utgangsprosesjonen gikk til musikk av Georg Friedrich Händel.

VÆR DEG SELV!

Etter konfirmasjonsgudstjenesten var det invitert til lunsj i Store spisesal, der det var dekket til 159 personer. Gjester og vertskap gikk til bords til sang fra 50 bunadskledde sangere fra Det Norske Jentekor.

Det sto en rekke taler på menyen. Hennes Majestet Dronning Sonja vektla nettverket av familie og venner som omgir Prinsessen, og prosjekter de har hatt sammen. Kronprinsparet delte personlige glimt fra en rekke morsomme og karakteristiske episoder fra Prinsessens oppvekst – i tillegg til ord konfirmanten kan ta med seg videre.

Kong Harald ga også viktige ord med på veien:

– Om det er ett råd jeg har å gi deg både som konge, fadder og bestefar i dag – så er det dette: Vær deg selv. Finn din egen vei. Alle forsøk på å være noe annet enn deg selv vil bli gjennomskuet – og vil gjøre deg mindre enn du er. Stol på at du er nok!

Prinsessen var selv siste taler.

– Dette er en spesiell dag for meg. Tusen takk for alle de gode ordene dere har sagt til meg – og for denne fine feiringen. Denne dagen er en anledning for meg til å

få takke mange av dere som er viktige i livet mitt, og som har bidratt til at dette har blitt en så fin dag.

Prinsesse Ingrid Alexandra takket alle sine nærmeste og demonstrerte samtidig noe av den humoristiske sansen Kongen også pekte på betydningen av i sin tale til konfirmanten.

Lunsjen avsluttet den offisielle delen av konfirmasjonsfeiringen. Om kvelden var det privat middag for venner og familie på Skaugum.

KONFIRMASJONSFORBEREDELSE

Fram mot konfirmasjonen fulgte Prinsesse Ingrid Alexandra konfirmasjonsundervisningen i Asker menighet under ledelse av prost Tor Øystein Vaaland og sogneprest Karoline Astrup.

Et besøk til Nidarosdomen var også en del av forberedelsene. Lørdag 29. juni gikk Prinsessen den siste delen av pilegrimsleden inn mot Nidarosdomen i følge med Kronprins Haakon. Der ventet Kronprinsessen, og sammen fikk de en omvisning i katedralen. Dagen etter deltok hele familien ved Høymessen.

Prinsessen deltok også på gudstjenester i Bymisjonssenteret Tøyenkirken i Oslo sammen med biskop Veiteberg. Der var konfirmanten med og leste bibeltekst og delte ut nattverd.

EN GRØNN TRÅD

Prinsesse Ingrid Alexandra har vært engasjert i miljøspørsmål fra svært ung alder, blant annet som medlem av Miljøagentene. Dette engasjementet preget konfirmasjonen på flere måter.

Alle gjestene i Slottskapellet fant et frøark i programboken sin. Arket bar en egen hilsen fra Prinsessen:

Når dette frøarket legges i jorda, vil det med tiden vokse fram forskjellige fargerike sommerblomster. Jeg håper det kan være et fint minne og en påminnelse om at det bare er vi som kan ta vare på jorden vår.
Ingrid

Biskop Veiteberg tok opp tråden i sin tale til konfirmanten.

– Takk, konfirmant! Du er en av de mange unge som ber folk om å gjøre noe for miljøet. Ved å plante, gjør vi noe! Blomster som vokser, gjør noe! La oss ta vare på hverandre, og den sårbare jorden vår, sa biskopen.

Dronningen og Prinsessen i planlegging og prøving av den nye bunaden.

GAVEN FRA KONGEPARET

Prinsesse Ingrid Alexandra fikk en helt spesiell bunad i konfirmasjonsgave fra Kongeparet.

Bunaden er unik, laget spesielt til Prinsessen, men innenfor rammen av hvordan kvinnedraktene i Øst-Telemark ble utformet mellom 1800 og 1850. Alle deler av drakten bygger på dokumentert bruk fra denne tiden. Prinsesse Ingrid Alexandra valgte selv ut elementer til bunaden, og Dronning Sonja tok aktivt del i prosjektet.

FLOTTE DETALJER

Bunaden ble utformet i tråd med tradisjonen 200 år tilbake med hensyn til materialbruk, farger og passform, og den har flere flotte og spesielle detaljer.

Etter at Maristua, som hadde tilhørt Dronningens besteforeldre på morssiden, brant ned natt til 21. januar 1989, ble det funnet en sølje på branntomten i Telemark. Det ble laget en kopi av denne slangesøljen spesielt til konfirmanten.

Vadmelsstrømpene til bunaden er brodert av Dronning Sonja.

Prinsesse Ingrid Alexandra kunne velge utgangspunkt for forkle blant mange ulike forslag. Valget falt på et forkle med brodert bord nederst. I hvert hjørne av dette originale forklebroderiet opptrer det merkelig nok en rød, liten riksløve. På Prinsessens forkle finner vi både riksløven og monogrammene til Kongeparet og Prinsessen. Forkleet er også pyntet med antikke silkebånd og hele 600 rabarbra-perler, som får det til å glitre.

Prinsessen bar bunaden for første gang under konfirmasjonen 31. august.

DISSE TOK DEL I ARBEIDET MED BUNADEN:

- › Kari-Anne Pedersen (Majorstua, Oslo): Forskning, konsulent: Brodering av skjorte og forkle, farging av diverse bånd og kantinger
- › Camilla Aspenes Goffeng (Hølen): Tilskjæring og montering av stakk, liv og skjorte
- › Hilde Nødtvedt (Vinderen, Oslo): Sølvsmid, kopi av Majasøljen
- › Helen Juell (Tønsberg/Oslo): Perlebroderi/broderi og søm av rødtrøya, broderiveileder for H.M. Dronningen
- › H.M. Dronningen: Brodering av vadmelsstrømpene
- › Helga Fahre Bergland (Lunde i Telemark): Brikkevev, belte og forklebånd
- › Torkjell Sletta (Tuddal i Telemark): Brikkevev, vippebånd til håret
- › Gro Sletta (Tuddal i Telemark): Fletting av sokkebånd
- › Thea Glimsdal Temte (Det kongelige hoff): Prosjektleder, utarbeidelse og søm av serk

PRINSESSE INGRID ALEXANDRAS SKULPTURPARK

I en egen del av Slottsparken ligger Prinsesse Ingrid Alexandras Skulpturpark. Den sto ferdig i 2019 og inneholder skulpturer laget av barn – for barn.

Skulpturparken ble etablert i anledning Kongeparets 25-årsjubileum i 2016 og åpnet av Hans Majestet Kongen sammen med Hennes Kongelige Høyhet Prinsessen. I talen sin den gangen sa Kong Harald dette om skulpturene: – De er her for dere, de er til å ta på og leke med, og ikke bare til pynt.

Tusen barnehagebarn var invitert til åpning med boller og saft. De tok Kongen på ordet og gjorde seg godt kjent både med «Kanin i trøbbel» og «Geometrisk rev». Siden har mang en barnehage lagt turen til skulpturparken, som har vokst år for år.

KONKURRANSE

Skulpturene har blitt til mellom 2016 og 2019 etter konkurranse blant femte- og sjetteklassinger i alle deler av landet. Vinnerforslagene har blitt satt i produksjon av profesjonelle håndverksbedrifter med barnas formgivning som arbeidstegning. Barna har vært med i prosessen og sett verkene ta form – fra tegning til ferdig skulptur. Til slutt har skulpturene blitt avduket i Slottsparken med Prinsesse Ingrid Alexandra og andre medlemmer av Kongefamilien til stede.

I 2017 ble «Ansiktsløs mann» og regnbuen «Roggbif» innlemmet i parken, og i 2018 kom «Den store marken», «Mitt mot», «Jordas hånd» og «Instrument» på plass. Prinsessen fikk alle utkastene presentert før en ekstern jury valgte vinnerne.

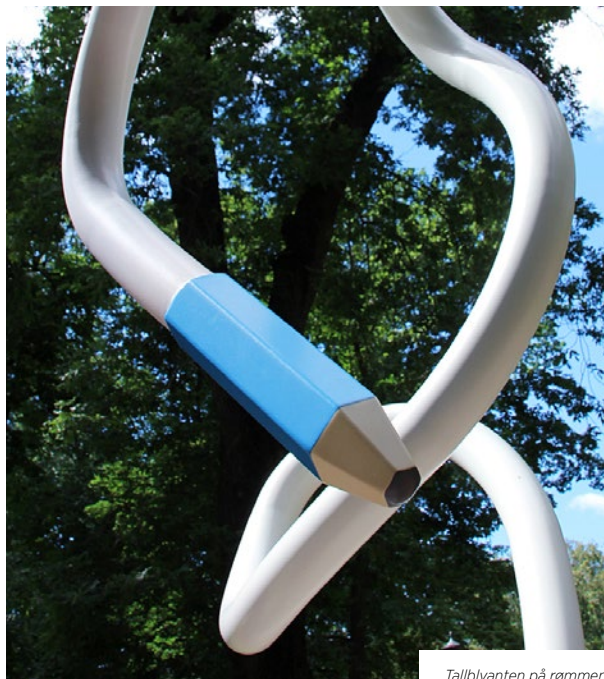
OFFISIELL MARKERING

De siste tre skulpturene kom på plass sommeren 2019. Med «Tallblyanten på rømmen», «Rar benk» og «Munnben» var skulpturparken komplett. Ferdigstillelsen ble markert 17. september, med arrangement i Slottets store festsal og ute i skulpturparken.

De 18 skoleelevene som har bidratt til skulpturene, var invitert til markeringen sammen med sine foreldre og søsken. I tillegg var elever fra femte og sjette trinn ved barneskolene Vahl og Uranienborg i Oslo invitert på slottsbesøk.

Prinsesse Ingrid Alexandra erklærte parken for ferdig ved å klippe over en snor med en gullmalt hekksaks. Snoren hadde Slottsgartneriet laget av blomster og blader fra parken som omkranser skulpturene.

Skulpturparken er en gave fra Sparebankstiftelsen DNB, og kulturselskapet Fargefabrikken har vært prosjektansvarlige.

Tallblyanten på rømmen.

Kongen og Prinsessen åpnet skulpturparken 19. mai 2016.

SKULPTURENE I PARKEN ER:

- › Geometrisk rev (Sofie Sollid Gjertsen, Setermoen skole, 2016)
- › Kanin i trøbbel (Emma Hansen, Ballangen skole, 2016)
- › Ansiktsløs mann (Evald Møller Johansen, Lilleby skole, 2017)
- › Roggbif (Emilie Forsmo Bratberg og Kaisa Øksdahl, Slåstad skole, 2017)
- › Instrument (Norah Hansen, Kringler-Slattum skole, 2018)
- › Mitt mot (Christian Mathias Andresen, Moss Internasjonale skole, 2018)
- › Jordas hånd (Helene Breen Brudevoll, Botne skole, 2018)
- › Den store marken (Nicklas Eskedal-Christophersen, Oliver Kristoffer Brækken, Julian Malachi Kumar Karpis og Kristoffer Bentzen-Lunder, Eikeli skole, 2018)
- › Tallblyanten på rømmen (Lise Margrethe Kvernfold, Vaulen skole, 2019)
- › Rar benk (August, Paradis skole, 2019).
- › Munnben (Emma Sofie Nesse Torgersen, Tysnes skole, 2019)
- › Skulpturen «Putemannen» finnes også her. Den er formgitt av Jonas Gjerstad, Martin Danning og Mathias Svendsen fra Sagdalen skole, og opprinnelig laget til skulpturstien på Akershus festning.

Vedlikehold og restaurering

Det kongelige slott ble innviet i 1849, og både selve Slottet og tilhørende bygninger skal behandles som fredet. Det foregår et kontinuerlig arbeid med å restaurere og holde ved like ulike deler av bygningsmassen.

I 2019 ble det blant annet malt i Vestibylen, oppgradert gulv i Dronningens audiensværelse og restaurert en rekke vinduer. Prekestolen i Slottskapellet ble også restaurert og framsto som ny til Prinsesse Ingrid Alexandras konfirmasjon i august.

MALEARBEIDER I VESTIBYLEN

Vestibylen er det første som møter besøkende som ankommer Det kongelige slott som gjest. For slottsarkitekten, Hans Ditlev Franciscus Linstow, var førsteinntrykket viktig. Vestibylen måtte imponere:

«Da en saadan Vestibule er tilgjengelig for alle og det første Indtryk gir størst Virkning, har jeg anseet det for passende at give denne Vestibule saavel som Hovedtrappen i det Hele en imponerende Charakter.»

Vestibylen med Hovedport og Bakport, var opprinnelig et uterom og på den måten en del av fasaden. Vestibylens rosa vegger skriver seg fra tiden da Slottets fasade også var rosa, det vil si rundt innvielsen i 1849. Opprinnelig ble fasaden pusset med en puss som inneholdt malt teglstein, og det var dette som ga det rosa uttrykket. Veggene ble i tillegg påmalt kvadreringer, som illuderer en vegg av sten, satt opp i forband (se faktaboks).

De første kvadreringene malt på Vestibylens vegger ble malt med sinoberrødt – en farge som inneholdt kvikksølv. I dag benyttes en tilsvarende fargekode, men i et miljøvennlig materiale.

GULVET I DRONNINGENS AUDIENSVÆRELSE

Dronningens audiensværelse har tidligere fungert både som trapperom, som Kong Oscar IIs biljardværelse og som en del av Kong Haakon og Dronning Mauds dagligstue. Under krigen innredet Vidkun Quisling sitt rikskanselli i værelset, men med Kong Olav ble det igjen til en dagligstue og del av Kongeleiligheten.

Sommeren 2019 ble eikeparkettgulvet fra 1870-årene restaurert. Gulvet var svært preget av slitasje og sollys, i tillegg til ujevn krymping av de sammensatte panelene. Denne sommeren ble alle paneler vurdert, og spalter over en viss størrelse ble tettet med tilpassede eikelister. Samtidig ble skader utbedret. Gulvet fremstår nå knirkefritt og med sin opprinnelige varme og gylne glans.

RESTAURERING AV VINDUER

Det kongelige slott har omlag 350 vinduer. Ved å restaurere dem stopper man trekk og kulde, samtidig som det hindrer at støv utenfra kommer inn og forurenses de antikvariske interiørene.

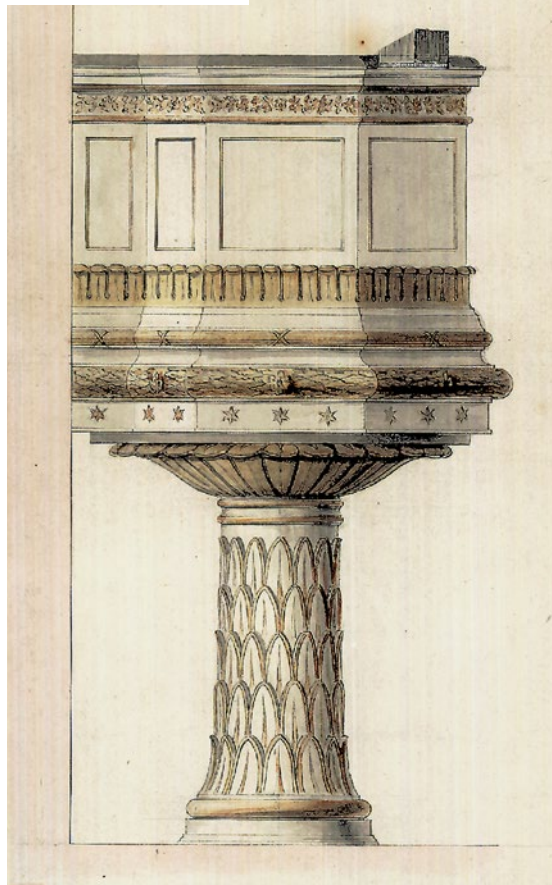
Mange av vinduene har originale espagnoletter (en type lukkebeslag), hengsler og beslag, og disse restaureres også. Arbeidene foregår parallelt inne og ute og er et samarbeidsprosjekt mellom Hoffet og Statsbygg, som har det utvendige ansvaret. Dette er et møysommelig arbeid som allerede har pågått i flere år – og som vil fortsette i flere år framover.

PREKESTOLEN I SLOTTSKAPELLET

Slottskapellets prekestol, som også stammer fra Slottets innvielse i 1849, har lenge hatt behov for restaurering. Prekestolen er laget av tre, men er både forgyllt og malt for å illudere marmor.

Det var ekstra hyggelig å kunne ferdigstille restaureringsarbeidene til Prinsesse Ingrid Alexandras konfirmasjon. Prekestolen framstår nå forgyllt i en kombinasjon av både ekte bladgull og slagmetall. Den er også hvitmalt – slik slottsarkitekt Linstows originale arbeidstegning fra 1844 viser.

Prekestolen i Slottskapellet ble restaurert i tråd med Linstows originale tegning fra 1844.

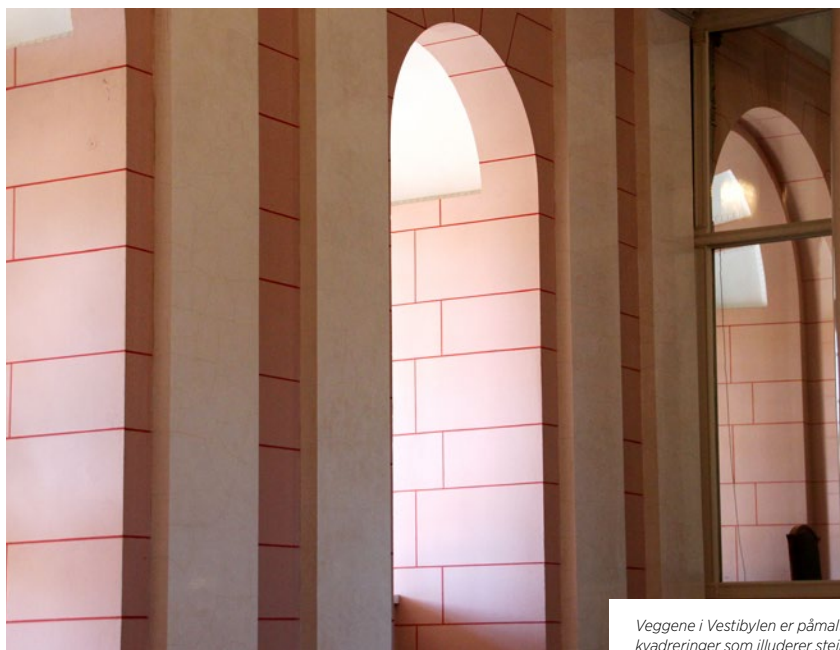

KVADRERING I VESTIBYLEN

Da Slottet ble innviet i 1849, var veggene i Nedre Vestibyle påmalt kvadreringer. Dette skulle illudere en vegg av stein. Veggene ble malt i en rosa farge som kom av at malt teglstein ble tilsatt i murpussen. Så ble kvadreringen streket opp med sinoberrødt. Steinene ble malt som om de var «satt opp i forband» – altså forskjøvet i forhold til hverandre.

Påmalt kvadrering var et vanlig dekorativt innslag, og naturligvis langt mer rimelig enn å bygge vegger i hugget mur.

Denne dekoren er bevart i oppgraderingen.

Veggene i Vestibulen er påmalt kvadreringer som illuderer stein.

Slottet og yrkesfagene

Over 30 ulike yrkesgrupper er representert ved Det kongelige hoff. De fleste medarbeiderne tilhører ulike yrkesfag.

Vedlikehold og restaurering av bygninger og interiør ved Slottet krever ofte spesialkompetanse. Her støtter Det kongelige hoff seg både på dyktige håndverkere i egne rekker og på kompetanse utenfra. Tradisjonshåndverkerne ivaretar Slottet – og Slottet ivaretar tradisjonshåndverket.

De senere årene har vi også arbeidet aktivt for å løfte yrkesfagene utenfor egne rekker. Når Kongeparet eller Kronprinsparet er vertskap for store arrangementer rundt i landet, samarbeider Hoffet med lokale yrkesskoler innen kokk og servitør. Elevene deltar i forberedelser og gjennomføring under instruksjon og ledelse av Slottets kjøkkensjef og hovmester. I 2019 bidro 20 yrkesskoleelever da Kronprinsparet inviterte til mottakelse i Vågå under fylkesturen i Oppland.

SVENNEBREV OG FAGBREV

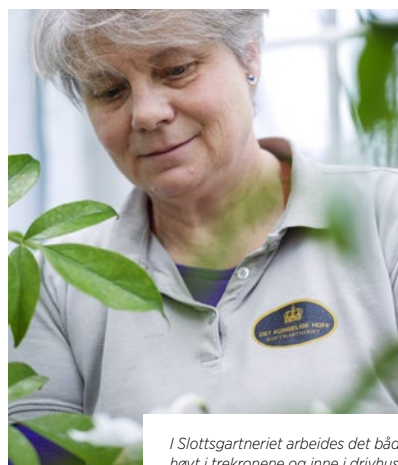
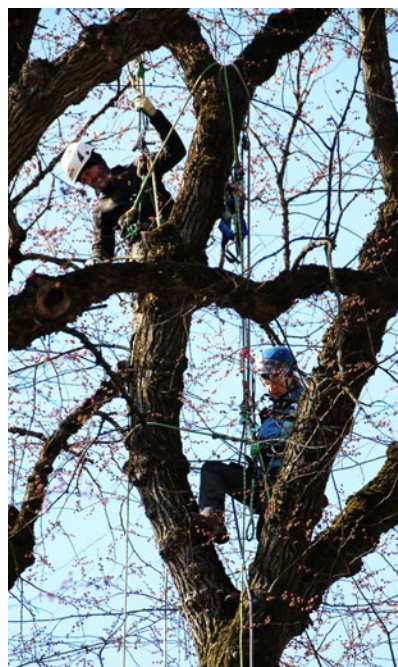
Hans Kongelige Høyhet Kronprins Haakon var til stede da 365 nye svennebrev og fagbrev ble overrakt i Oslo rådhus 29. mai. Den høytidelige seremonien finner sted to ganger i året, og i rådhuset var laugenes faner stilt opp for å hedre kandidatene. Laugsvesenet i Norge ble etablert på 1500-tallet, og nå som da blir hvert laug ledet av en oldermann. De bar alle sine oldermannskjeder i Oslo rådhus denne kvelden.

Yrkesfag er godt representert ved Hoffet, og ufaglærte oppfordres aktivt til ta fagbrev. En rekke av våre husassistenter har grepet denne muligheten, og i 2019 tok ytterligere to sine fagbrev.

Det kongelige hoff tar også imot lærlinger og praktikanter. Sommeren 2019 fikk Slottsgartneriets første lærling sitt fagbrev som anleggsgartner, og tre nye lærlinger kom til – en på Slottets kjøkken og to i gartneriet. Hoffet har også hatt praktikanter i løpet av året, både i kommunikasjonsstaben, på kjøkkenet, i gartneriet og i de kongelige samlinger. I Slottsgartneriet har både blivende gartnere og en kommende arborist hatt praksisperioden sin, og kjøkkenet ga tilrettelagt arbeidstrening for en elev fra videregående skole.

YRKESFAG VED HOFFET

- › Anleggsgartner
- › Arborist
- › Blomsterdekoratør
- › Fotograf
- › Gartner
- › Kokk
- › Møbelsnekker
- › Møbeltapetserer
- › Konditor
- › Renholder
- › Tømrer
- › Servitør
- › Skredder

I Slottsgartneriet arbeides det både høyt i trekronene og inne i drivhus.

Slottets møbeltapetserere vedlikeholder gamle møbler og holder håndverket i hevd.

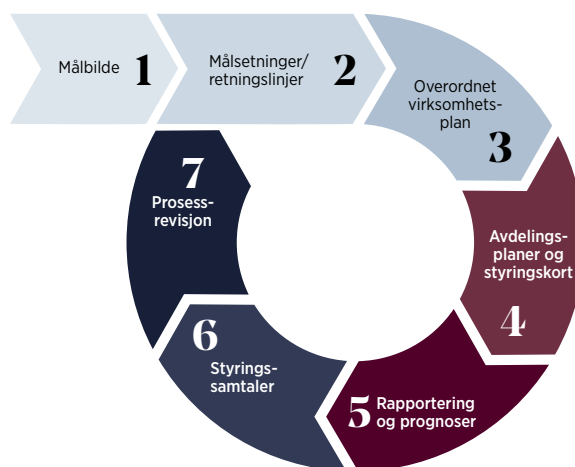

Økonomi og forvaltning

Det kongelige hoff er Kongeparet og Kronprinsparets egen organisasjon til støtte både offisielt og privat. Hoffet skal som en del av dette arbeidet sørge for en rasjonell drift av organisasjonen og effektiv forvaltning av Stortingets bevilgninger til Det kongelige hoff (Civillisten) og De kongelige (apanasjer).

Det kongelige hoff har et styringssystem som omfatter styringsprinsipper og styringsmodell, ledelsesdokumenter, beredskapsplaner, sikkerhetsprosedyrer og prosesser for å styre og kontrollere virksomheten. En del av dette er økonomistyringsprinsippene og retningslinjer, rutiner og fullmakter for å styre og kontrollere økonomi og regnskap.

Det er et mål for oss at Hoffet skal være en åpen, moderne og effektiv organisasjon. Vi arbeider kontinuerlig for å leve opp til dette.

STYRINGSPRINSIPPER

Kongeparet og Kronprinsparet gir fullmakter til organisasjonen gjennom beslutninger som fattes i styringsmøter. Styringsmøtet er Det kongelige hoffs øverste beslutningsorgan.

Det kongelige hoff har etablert en styringsmodell som skal sikre systematisk planlegging og oppfølging av virksomheten. Den omfatter planverk, møtestrukturer, retningslinjer og rutiner for å planlegge, styre og følge opp virksomheten. Styringsmodellen består av:

- > Målbilde, verdier og virksomhetsplan
- > Avdelingsplaner forankret i virksomhetsplanen med tilhørende prioriteringer og ansvarsfordeling
- > Årlige budsjetter som er delegert til avdelinger og seksjoner basert på ansvarsområde og fullmaktstruktur
- > Styringskort med målbare indikatorer
- > Rapporteringsrutiner – månedlig, kvartalsvis og årlig

KONGENS VALGSPRÅK

ALT FOR NORGE

KONGEHUSETS KJERNEOPPGAVER

Utføre konstitusjonelle oppgaver	Skape møter med mennesker som gjenspeiler landets mangfold	Styrke andres verdighet gjennom handlinger	Å være bærer av grunnleggende verdier som står over tid	Forvalte og formidle vår nasjonale kulturarv	Være en verdifull bidragsyter på den globale arena
----------------------------------	--	--	---	--	--

KONGEHUSETS VERDIER

Mot våge å gjøre det rette, selv om det har en pris	Raushet ha toleranse og respekt for ulike meninger, vise omsorg	Løfte sammen vi spiller hverandre gode og samarbeider for å nå mål
---	---	--

GODT MEDARBEIDERSKAP

- › Vi tør si vår mening på en konstruktiv måte
- › Vi framsnakker kolleger og trekker hverandre fram
- › Vi samarbeider aktivt på tvers med andre ut ifra en helhetsforståelse

GODT LEDERSKAP

- › Vi er lojale mot de beslutninger som er fattet
- › Vi er rollemodeller – vi opptrer i tråd med våre verdier og prinsipper for medarbeiderskap og lederskap
- › Vi er konsistente, beslutningsdyktige og viser omsorg

PLANPROSESS

Hoffet har en virksomhetsplan som revideres hvert år. Den årlige planprosessen starter med et møte med De kongelige, der fokusområder og planer for kommende år diskuteres. Deretter revideres virksomhetsplanen, og det utarbeides årlig avdelingsplan for alle avdelingene. Avdelingsplanene inneholder hovedaktiviteter innenfor avdelingens ansvarsområder samt planer for medarbeiderutvikling, kompetanse og miljøtiltak. Avdelingsplanene er sammen med planer for arrangementer og aktiviteter grunnlaget for det årlige budsjettet. Avdelingsplan og budsjett er utgangspunktet for avdelingsleders styringskort.

Budsjettprosessen resulterer i innspill til kontaktdepartementet og et internbudsjett som skal være gjenstand for løpende oppfølging av inntekter og kostnader. Utarbeidelse av innspill til revidert nasjonalbudsjett og nysaldering skjer etter behov.

Budsjettinnspillet til kontaktdepartementet og internbudsjettet legges fram for styringsmøtet for beslutning.

ØKONOMI

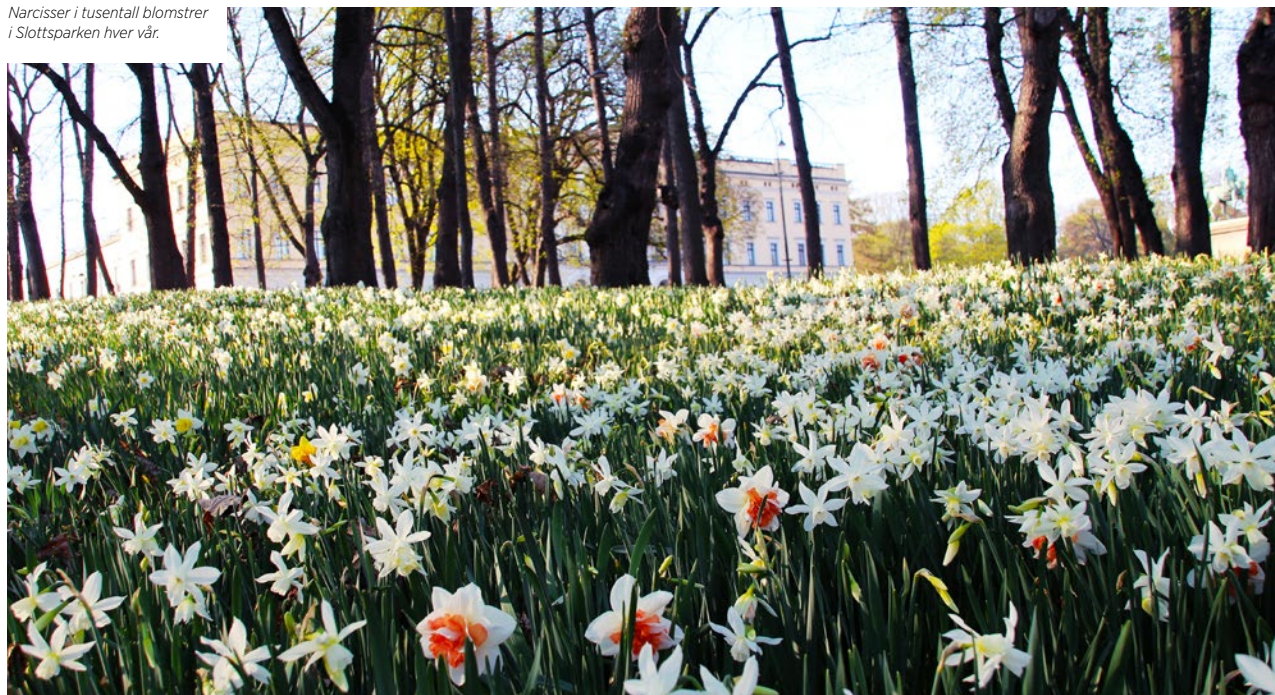
Kongehuset og Det kongelige hoff er ikke en del av statsforvaltningen, og organisasjonen er ikke underlagt statlig instruksjonsmyndighet.

Økonomistyring og regnskapsføring følger Økonomireglementet for Det kongelige hoff, vedtatt i statsråd 5. juli 2002, med endring av 7. februar 2020.

Stortinget bevilger årlig midler til Kongehuset og Det kongelige hoff over statsbudsjettet. Det er regulert i Grunnlovens § 75 e. Bevilgningen skjer over to kapitler og poster:

- › **Apanasjen** til henholdsvis Kongen og Dronningen, Kronprinsen og Kronprinsessen skal dekke kostnader til livsopphold og kostnader til drift, vedlikehold og utvikling av de private eiendommene, unntatt lønnskostnader knyttet til løpende forvaltning og vaktmestertjenester som utføres av Hoffets ansatte. Apanasjen dekker også De kongeliges private utgifter, inkludert innkjøp av offisielle antrekk. Det skal ikke rapporteres på bruk av apanasjen.
- › **Det kongelige hoff (Civillisten)**. Alle Hoffets ansatte lønnes over denne bevilgningen. Posten dekker også driftsmidlene

Narcisser i tusentall blomstrer i Slottsparken hver vår.

til Det kongelige hoff og skal dekke kostnader til forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av de statlige kongelige eiendommene. Bruken av disse midlene rapporteres hvert år gjennom en offentlig årsrapport som avgis til Stortingets presidentskap, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Riksrevisjonen.

- **Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff.** Bevilgninger over denne posten er øremerket til gjennomføring av investeringer/prosjekter som er av en slik størrelse at ordinær bevilgning ikke kan dekke dem. I 2019 er dette sikkerhetstiltak på de kongelige eiendommene, som gjennomføres av Hoffet på oppdrag fra Justisdepartementet.

Stortingets årlige bevilgning til Kongehuset fastsettes med bakgrunn i regjeringens forslag til statsbudsjett som hvert år fremmes for Stortinget. I forkant av dette spiller Det kongelige hoff inn forslag til budsjett for det angjeldende budsjettår til Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Budsjettforslaget blir således del av den ordinære prosessen for statsbudsjettet.

ØKONOMISTYRING

Det kongelige hoff ivaretar all forvaltning av Stortingets bevilgninger over programområde 00, kategori 00.10, kapittel 1 og 2, på vegne av De kongelige. Hovedprinsippene for denne forvaltningen er som følger:

- Bevilgningene over post 50/51 til Det kongelige hoff regnskapsføres i egne regnskap med egne kontoplaner og bankkonti, og revideres av ekstern statsautorisert revisor. Bruken av midlene rapporteres hvert år gjennom en offentlig årsberetning.

- De to apanasjene regnskapsføres i egne regnskap med egne kontoplaner og bankkonti og revideres av ekstern statsautorisert revisor. Over tid benyttes om lag halvparten av den samlede apanasjen til drift, vedlikehold og utvikling av de private eiendommene. I 2019 ble rundt 10 millioner kroner av samlet apanasjebevilgning på 20 millioner kroner, benyttet til drift, forvaltning og utviklingsformål.

Lønns- og personalkostnader for Det kongelige hoff føres i sin helhet i ett og samme regnskap, Den kongelige civilliste. Det er i tråd med forutsetningene for bevilgningene og størrelsene på disse, slik de ble fastsatt i 2001/2002.

Hoffsjefen har det øverste administrative ansvaret for økonomistyringen ved Det kongelige hoff, inkludert budsjett disponeringsmyndighet og anvisningsmyndighet for samtlige midler som disponeres av Det kongelige hoff.

Hoffsjefen delegerer budsjett disponeringsmyndighet til avdelingslederne i årlige disponeringsbrev.

Disponeringsbrevet inneholder:

- Tildelt bevilgning til den enkelte avdeling
- Hva budsjett disponeringsmyndigheten innebærer av ansvar og myndighet, blant annet om eventuell adgang til skriftlig videre delegering
- Fullmakter som er gitt på personalområdet
- Eventuelle bindinger som er gitt på økonomi- og personalområdet

Tildeling av eventuelle tilleggsmidler eller andre endringer i disponeringen i budsjettåret gjøres av Styringsmøtet.

Resultatoppfølging

Hoffet styrer og følger opp virksomheten basert på prinsippene om balansert målstyring. Avdelingene rapporterer kvartalsvis på alle mål i sine avdelingsplaner når det gjelder økonomi, sykefravær, medarbeidertilfredshet, kompetanseutvikling og miljø. Rapporteringen skjer etter en fastsatt mal som omhandler alle områder og i styringskort for den enkelte avdelingsleder. Det gjennomføres styringssamtale mellom hoffsjeff og den enkelte avdelingsleder kvartalsvis. I tillegg rapporteres det månedlig på økonomisk status i forhold til budsjett for den enkelte avdeling. Kvartalsrapporten for Hoffet presenteres for styringsmøtet, og eventuelle behov for endringer i internbudsjettet fremmes og besluttes her.

Risikostyring og internkontroll

Det gjennomføres årlige risikoanalyser med evaluering og tiltak for å styre risikobildet. Styringsmøtet gjennomgår årlig risikostyring og internkontroll. Alle regnskaper revideres årlig av ekstern revisor.

FORVALTNINGEN AV DE STATLIGE KONGELIGE EIENDOMMER Slottet, Bygdø kongsgård, Oscarshall

Det kongelige hoff har ansvar for drift og innvendig vedlikehold av de statlige kongelige eiendommene med tilhørende parker. Dette finansieres over den offisielle bevilgningen. På Slottet foregår det kontinuerlig rehabiliteringsprosesser av ulike rom, mens parkanlegg og stisystemer krever jevnlig vedlikehold året rundt. Dette finansieres over kap 01 post 50 Det kongelige hoff.

Stiftsgården i Trondheim og Gamlehaugen i Bergen

Statsbygg har ansvar for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling.

FORSIKRING

Forsikringspremier for drift av Det kongelige hoff, som ansvarsforsikringer for kongelige eiendommer og parker og yrkesskade-forsikringer, reiseforsikringer med mer dekkes av den offisielle bevilgningen. Det gjør også forsikring av private eiendommer og gjenstander som i stor grad brukes offisielt og/eller er nasjonale historiske eiendommer, som Kongeskipet, Kongsseteren og Skaugum hovedhus. Forsikring av private feriesteder som Flatholmen, Uvdal og Mågerø dekkes av apanasjene.

PRIVATE KONGELIGE EIENDOMMER

Hoffet følger prinsippet om at større/verdiøkende tiltak på private eiendommer ikke skal utføres av Hoffets ansatte. Utvikling og større/verdiøkende tiltak ved de private eiendommene finansieres av private midler og utføres av eksterne aktører. Hoffets arbeid begrenser seg til planlegging, innhenting av tilbud og oppfølging av prosjekter (forvaltning).

Løpende vaktmestertjenester gjøres av Hoffets ansatte slik bevilgningene forutsetter. Sikkerhetsloven krever at eksterne leverandører skal følges rundt på eiendommene. Derfor er det ofte mer effektivt å gjøre arbeidet selv enn å bruke tid på å finne ekstern tjenesteleverandør til å gjøre jobben – og samtidig følge leverandøren rundt på eiendommen. Anslagsvis fem prosent av Hoffets ansattes arbeidstid går med til forvaltningsoppgaver og vaktmestertjenester på private eiendommer.

› Skaugum hovedhus: Hovedhuset har flere funksjoner.

Det tjener både som representasjonsbolig, privat bolig for Kronprinsfamilien samt arbeidsplass for staben på Skaugum. Som kompensasjon for at staten ikke stiller bolig til disposisjon for Kronprinsen, er det lagt inn midler i apanasjebevilgningen til drift, vedlikehold og utvikling av hovedhuset på Skaugum.

Det kongelige hoff utfører forvaltningsoppgaver og vaktmestertjenester, inkludert gartnertjenester.

› Skaugum gård er Kronprinsens enkeltpersonforetak, og inntektene kommer fra utleie av tolv boenheter, lager og jordbruks- og beiteareal. Utleien av boenhetene administreres av ekstern eiendomsforvalter fra november 2016. Fra samme tidspunkt belastes ti prosent av lønnskostnadene til en ansatt i Kronprinsparets private stab enkeltpersonforetaket for forvaltningsoppgaver som utføres. Dersom Det kongelige hoff utfører andre tjenester for Skaugum gård, faktureres også dette enkeltpersonforetaket.

› Kongelige privat eide fritidseiendommer

Kongsseteren/Prinsehytta/Mågerø/Uvdal – Det kongelige hoff utfører forvaltningsoppgaver og vaktmestertjenester, inkludert gartnertjenester.

› Kongelige privat leide fritidseiendommer

Dvergsøya/Jørstad – Det kongelige hoff gjør mindre driftsoppgaver (åpne/stenge, enkle gartneroppgaver).

Flatholmen – Kronprinsparets private fritidseiendom – leies ut. Arbeid utført av Hoffet faktureres Kronprinsparet privat.

Slottets egen konditor lager søtsaker til arrangementer av ulike slag.

ÅPENT HOFF

Det kongelige hoff jobber kontinuerlig med å følge utviklingen i samfunnet. Prosjektet «Åpent Hoff» ble igangsatt i 2015 som et ledd i det løpende moderniseringsarbeidet. Målet for alt arbeidet er at viktige retningslinjer for Hoffets styring og forvaltning skal være åpent tilgjengelig via omtalen av Det kongelige hoff på Kongehusets nettside. I 2019 har vi hatt særlig fokus på vårt arbeid med innkjøp, og vi har oppdatert våre retningslinjer for varsling i tråd med endringer i arbeidsmiljøloven. I tillegg har vi arbeidet fortløpende med utvikling og forankring av øvrige sentrale retningslinjer, som våre etiske retningslinjer, retningslinjer for personvern, gavepolicy for ansatte og rutiner knyttet til styring og økonomioppfølging.

INNKJØP

I forbindelse med at økonomireglementet til Det kongelige hoff ble besluttet i statsråd i 2002, la regjeringen til grunn at Det kongelige hoff ikke er omfattet av anskaffelsesreglene. Dette har vi forholdt oss til.

I 2004 besluttet Det kongelige hoff at vi som hovedregel skal følge anskaffelsesreglene når vi foretar innkjøp. I 2018 gjennomførte vi en modernisering og større oppdatering av våre retningslinjer for innkjøp og tilhørende fullmaktstruktur.

Det kongelige hoff ble i mai 2018 klaget inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) knyttet til et innkjøp av malertjenester i 2016. Ved det aktuelle innkjøpet ble det gjennomført en konkurranse mellom tre ulike tilbydere, men konkurransen ble ikke kunngjort. I sin avgjørelse av 4. september 2019 la KOFA til grunn at Det kongelige hoff er omfattet av reglene om offentlige anskaffelser, og at Det kongelige hoff i forbindelse med det aktuelle innkjøpet hadde brutt disse reglene.

Det er viktig for Det kongelige hoff at vi bruker bevilgningen fra Stortinget på en effektiv og rasjonell måte. Det kongelige hoff har, som nevnt ovenfor og som en del av vårt løpende moderniseringsarbeid de siste årene, foretatt en grundig gjennomgang av våre innkjøpsrutiner.

Ved beslutning i statsråd den 7. februar 2020 ble økonomireglementet for Det kongelige hoff punkt 7.3.1 vedrørende innkjøp endret. Av bestemmelsen følger det nå at:

«Hoffsjefen fastsetter nærmere regler for kjøp av varer og tjenester ved Det kongelige hoff. Lov og forskrift om offentlige anskaffelser får anvendelse når Det kongelige hoff foretar anskaffelser på det offentliges vegne og for å utføre offentlige oppgaver. Anskaffelser som ikke er av en slik art, vil falle utenfor anskaffelsesreglene. Dette vil gjelde anskaffelser som faller inn under den private sfæren.»

Økonomireglementet for Det kongelige hoff er tilgjengelig på Lovdata (www.lovdato.no).

Siden avgjørelsen fra KOFA ble kjent, har Det kongelige hoff arbeidet med å implementere justerte interne retningslinjer for innkjøp. Oppdaterte retningslinjer for innkjøp i tråd med endringene i økonomireglementet ble vedtatt av Det kongelige hoff 25. mars 2020. Retningslinjene er tilgjengelige på våre nettsider.

VARSLING

Det kongelige hoff har i 2019 oppdatert våre varslingsrutiner i henhold til endringer i arbeidsmiljøloven § 2A med virkning fra 1. januar 2020.

Våre eksisterende varslingsrutiner var langt på vei i henhold til de seneste kravene i arbeidsmiljøloven. Endringene i varslingsrutinene består således primært av presiseringer. Det er blant annet presisert nærmere hvem som kan varsle, heriblant at dette også gjelder eventuelle innleide arbeidstakere og lærlinger. Videre er det i tråd med endringene i arbeidsmiljøloven også presisert hva som ligger i begrepet «kritikkverdige forhold» og hva som faller utenfor varslingsreglene, og varslingsrutinene er harmonisert med EUs personvernforordning, GDPR. Beskrivelsen av hvordan et varsel håndteres er noe utdypet. Det er også ytterligere understreket at Det kongelige hoff må sikre at den som varsler skal ha et forsvarlig arbeidsmiljø, og at vi skal være påpasselig med at gjengjeldelse ikke finner sted.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Hoffsjefen har det øverste ansvaret for helse, miljø og sikkerhet ved Det kongelige hoff. Den enkelte leder er ansvarlig for rapportering og oppfølging i sin enhet. Arbeidet blir koordinert av en egen HMS-koordinator.

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) hadde tre ordinære møter i 2019. Hovedverneombudet deltar på møtene. I tillegg til hovedverneombud har Hoffet seks verneombud med ansvar for hvert sitt verneområde. De møtes jevnlig og er representert i ulike brukergrupper. Det systematiske HMS-arbeidet omfatter også årlige vernerunder.

HMS-koordinator leder samarbeidet med bedriftshelsetjenesten (BHT) om forebyggende tiltak og oppfølging av sykefravær. En representant for BHT deltar som rådgiver på møter i arbeidsmiljøutvalget.

Vi arbeider for at seniorer skal kunne stå lenger i arbeid og for å holde sykefraværet lavt. I 2019 var sykefraværet på 3,69 prosent. Dette omfatter både egenmeldt og legemeldt fravær. Det har ikke forekommet ulykker eller skader som kvalifiserer for rapportering til Arbeidstilsynet i 2019.

Hoffet tilbyr trening i arbeidstiden, trimrom og bedriftsmedlemskap på treningssentre. I tillegg legges det til rette for fri i forbindelse med arrangement i regi av Slottets ski- og skøyteklubb.

LIKESTILLING OG INKLUDERING

Kvinnene er i flertall ved Det kongelige hoff. Per 31. desember 2019 var 55 prosent av de 142 faste medarbeiderne kvinner.

Ledergruppen består av fire kvinner og tre menn, mens kvinneandelen på mellomledernivå er på 58 prosent. 18 prosent av de

fast ansatte arbeider i turnus. Av disse er 84 prosent menn.

I 2019 var det 14 deltidsstillinger ved Det kongelige hoff. Ti var besatt av kvinner og fire av menn. Det ble ansatt fire nye medarbeidere: to kvinner og to menn.

Vi ønsker at Hoffet skal gjenspeile det etniske mangfoldet i Norge og arbeider for å øke bredden i organisasjonen. Derfor oppfordrer vi spesielt kandidater med minoritetsbakgrunn til å søke ledige stillinger.

Det grønne slottet

Miljøarbeidet er en integrert del av driften ved Det kongelige hoff. Miljøstrategien gir prioriteringer for arbeidet, og det rapporteres kvartalsvis på gjennomførte tiltak. Vi fokuserer på biologisk mangfold, energieffektivitet, kjemikalier, klimagassutslipp, ressursutnyttelse og kommunikasjon. Hoffets miljøgruppe er en aktiv pådriver i miljøarbeidet.

BIOLOGISK MANGFOLD I SLOTTSPARKEN

Gartnerne gjennomfører mange miljøtiltak i Slottsparken. Ett eksempel er arbeidene på øya i Dronningparken, hvor det har vært et problem med flerårig rotgress. Nå er bakken dekket til for tredje år på rad for å hindre ugresset i å vokse. Metoden krever tid, men alternativet ville vært å bruke kjemikalier for å bekjempe ugresset.

Slottsgartneriet benytter også i stor grad elektriske verktøy og kjøretøy for å unngå utslipp og støy.

Flere tiltak er rettet inn mot bevaring og styrking av parkens biologiske mangfold. Store deler av mangfoldet er knyttet til de mange gamle trærne som finnes her. God pleie av dem er noe av det viktigste vi kan gjøre.

Store arealer i parken er lagt om til blomstereng, noe som gir langt større variasjon i bunnvegetasjonen enn en gressplen ville gjort. Mangfoldet av plantearter betyr mat for flere typer pollinerende insekter. Hoffet har deltatt i det internasjonale forskningsprosjektet «Fra grasmark til blomstereng».

Slottsgartneriet produserer økologiske og kortreiste råvarer i veksthus, kjøkkenhager og frukthager.

AVFALL

Slottsgartneriet står også for rydding og håndtering av avfall, og legger stor vekt på å holde parken fin hver dag hele året gjennom. Flere hundre tusen besøker parken, og det er store mengder avfall som blir samlet. Hele 20 tonn sankes inn og fraktes vekk hvert år.

De andre avdelingene ved Det kongelige hoff bidrar med håndtering av avfall på sine områder.

NYTT MILJØBYGG MED FUTUREBUILTSTANDARD

Det nye logistikkbygget begynte å reise seg i Stallgården i 2019. Hoffets miljøstrategi, Statsbyggs miljøstandarder og krav fra FutureBuilt har lagt premissene for prosjektets miljøoppfølgingsplan, og Hoffets miljøgruppe følger arbeidet. Alle aspekter ved bygget er gjennomgått for å finne de mest hensiktsmessige og miljømessige beste løsningene. Det gjelder alt fra valg av materialer, utforming og plassering – til transport, organisering og drift av det ferdigstilte bygget. Prosjektet har blant annet lyktes i å finne en betong som er av den mest miljøvennlige typen, samtidig som den tilfredsstiller kravene til bygningens formål og sikkerhet.

SOLCELLER PÅ SLOTTETS TAK

Vi har testpanel med solceller på Slottets tak. I 2019 hentet vi ut informasjon fra prosjektet som skal brukes til å vurdere om det er aktuelt å utvide omfanget av solceller til å dekke et større område.

MILJØVENNLIG EIENDOMSDRIFT

Det kongelige hoff bestilte en ekstern vurdering av mulige miljøforbedrende tiltak i 2019. Rapporten konkluderte med at det allerede er gjennomført effektive tiltak på områdene der miljøgevinsten er størst. Det gjelder for eksempel taktetting, utskifting av vinduer, nattsinking av temperaturer, avfallshåndtering med mer.

Kongelige ordener og medaljer

Den Kongelige Norske St. Olavs Orden

Den Kongelige Norske St. Olavs orden ble innstiftet av Kong Oscar i 1847 og tildeles som «belønning for utmerkede fortjenester for Norge og menneskeheten». Hans Majestet Kongen er ordenens stormester, og de någjeldende statuttene ble fastsatt 19. juni 2015.

Kongen oppnevner, etter innstilling fra hoffsjefen, et ordensråd. Ordensrådet gir Hans Majestet råd om tildeling av St. Olavs Orden. Med unntak av kongelige og statsoverhoder tildeles St. Olavs Orden i dag kun nordmenn.

I 2019 har ordensrådet bestått av Eva Hildrum (kansler), Anne Husebekk (visekansler), hoffsjef Gry Mølleskog (skattmester), Jorunn Bøe, Gunnar Bovim og Tore Ulstein.

Det har i 2019 vært avholdt to møter i ordensrådet.

Det er ordenens kanselli som mottar og forbereder saker som fremlegges for ordensrådet. Ordenskanselliet ledes av kansellisjef Mette Tverli. Kansellisjefen assisteres av ordenssekretær Sven Gj. Gjeruldsen.

TILDELINGER I 2019

STORKORS

President Moon Jae-in, Republikken Korea

President Borut Pahor, Slovenia

President Piñera Echenique, Chile

KOMMANDØR

Generalmajor Kristin Lund, Oslo

Professor dr. med. Reidun Førde, Oslo

Folkesanger Sondre Bratland, Edlan

RIDDER 1. KLASSE

Professor Leiv Magne Hove, Rådal

Professor emeritus Nils Georg Brekke, Os

Kunstner Turi Gramstad Oliver, Sandnes

Professor Per Olaf Fjeld, Tønsberg og Oslo

Bergingeniør Olav Markussen, Asker

Seniorrådgiver Hans Christen Rønnevik, Oslo

Professor Tore Kristian Kvien, Oslo

Professor dr. psychol. Nora Sveaass, Oslo

Professor og dirigent Grete Pedersen, Oslo

Sjef Hoffets stab Tone Rinden Rygh, Sandvika

Gaveutveksling under statsbesøket fra Republikken Korea.

Den Kongelige Norske Fortjenstorden

Den Kongelige Norske Fortjenstorden ble opprettet ved kongelig resolusjon 14. juni 1985. Ordenens statutter ble samme dag fastlagt av Kong Olav V.

Ordenen kan tildeles utenlandske borgere og norske borgere i utlandet som belønning for utmerkede fortjenester for Norge og menneskeheten. Ordenen kan også tildeles for embetsfortjenester til diplomatiske tjenestemenn og til Norges honorære konsuler. Hans Majestet Kongen er ordenens stormester. Gjeldende statutter ble fastsatt 19. juni 2015.

Ordensrådet gir Hans Majestet råd om tildeling av Fortjenstorden. Ordensrådet ledes av hoffsjef Gry Mølleskog og har for øvrig bestått av protokollsjef Johan Vibe, Utenriksdepartementet og kansellisjef for Den Kongelige Norske St. Olavs Orden, Mette Tverli.

Det har i 2019 vært avholdt fem møter i ordensrådet.

Det er ordenens kanselli som mottar og forbereder saker som fremlegges for ordensrådet. Kanselliets kontor er lokalisert i Utenriksdepartementet og ledes av kansellisjef Sigvald T. Hauge. Kansellisjefen assisteres av ordenssekretær Per Eigil Schwab.

TILDELINGER I 2019

STORKORS

Montes, Celina Morel,
Chiles presidentfrue

Jong-Sook, Kim,
Republikken Koreas
presidentfrue

Rossignol, Nancy,
Belgias ambassadør til Norge

Wetprasit, Prasittiporn,
Thailands ambassadør til Norge

Park, Hae-yun,
Republikken Koreas ambassadør
til Norge

KOMMANDØR MED STJERNE

Dobelle, Jean-Francois,
Frankrikes ambassadør til Norge

KOMMANDØR

Thönnies, Franz,
Fagforeningsleder, Tyskland

Førner, Erik,
Norges ambassadør til Sveits

Jacobsen, Elisabeth,
Norges ambassadør til Tanzania

Hagen, Steinar Egil,
Norges ambassadør til Malawi

Haugen, Kikkan Marshall,
Norges ambassadør til Angola

Rognlie, Elin Bergithe,
Norges ambassadør til Kenya

Helle, Astrid Emilie,
Norges ambassadør til Sør-Afrika

Løchen, Grethe,
Norges ambassadør til Vietnam

Pettersen, Kjell Tormod,
Norges ambassadør til
Afghanistan

Opdahl, John Petter,
Norges ambassadør til Colombia

Sørli, Dagfinn,
Norges ambassadør til WTO/EFTA

Selvaag, Per Egil,
Norges ambassadør til OECD

Resaland, Rune,
Norges ambassadør til Russland

Lodigiani, Emilia,
Forlegger, Italia

Vicinay, Luis Cañada,
Honorær generalkonsul i
Baskerland, Spania

Nyberg, Sirpa Helena,
Ambassaderåd, Finland

Silberberg, Peter,
Minister, Tyskland

Ibsen, Tine Hylleberg,
Ambassaderåd, Danmark

Sarpoma, Janne-Pekka,
Forsvarsattaché, Finland

RIDDER 1. KLASSE

McEaney, Eamonn,
Museumsdirektør, Irland

Schulze, Peter,
Kunstnerisk leder, Tyskland

Johansen, Lars,
Honorær konsul i Salt Lake City,
USA

Hayot, Jöel,
Honorær konsul i Fort-De-France,
Martinique

Joly, Yvon,
Honorær konsul i Le Havre,
Frankrike

Brown, Gilbert,
Honorær konsul i Marseille,
Frankrike

Schwab, Per Eigil,
Seniorrådgiver, Norge

Peovic, Tonci,
Honorær konsul i Dubrovnik,
Kroatia

Frank-Jerman, Loredana,
Honorær konsul i Rijeka, Kroatia

Sjaljov, Andrej,
Honorær konsul i Arkhangelsk,
Russland

Nervik, Terje Th.,
Norges ambassadør til Slovakia

Lunde, Hilde Svartdal,
Norges ambassadør til Island

Ødegaard, Kristian,
Norges ambassadør til Latvia

Myklebust, Olav,
Norges ambassadør til Polen

Langeland, Knut,
Norges ambassadør til Algerie

Rødsmoen, Kjersti,
Norges ambassadør til Thailand

Eriksen, Kjell-Gunnar,
Norges ambassadør til Pakistan

Jahnsen, Bjørn Staurset,
Norges ambassadør til Filippinene

Solberg, Frode,
Norges ambassadør til
Republikken Korea

Brudeset, Signe,
Norges ambassadør til
Folkerepublikken Kina

Larsen, Paul Gulleik,
Norges ambassadør til Australia

Bø, Øystein,
Norges ambassadør til NATO

Breivik, Erik Paul,
Seattle, USA

Phafane, Simon,
Honorær konsul i Maseru, Lesotho

Jette, M. Robert,
Honorær konsul i New Brunswick,
Canada

Goranson, Heather Quale,
Honorær konsul i Saskatchewan,
Canada

Mollø-Christensen, Karin,
Honorær generalkonsul i
Barcelona, Spania

Blom-Dahl, José,
Honorær konsul i Valencia, Spania

Soroy, Michael,
Honorær konsul i Los Angeles,
USA

Cusripituck, Ohm,
1. ambassadesekretær, Thailand

Sangvachara, Chinattha,
2. ambassadesekretær, Thailand

Springer, Rolf,
Forsvarsattaché, Nederland

HANS MAJESTET KONGENS MEDALJERÅD

Medaljerådet er Hans Majestet Kongens rådgivende organ i medaljesaker.

Medaljerådet har i 2019 bestått av hoffsjef Gry Mølleskog, kansellisjef Mette Tverli, ordenssekretær Sven Gj. Gjeruldsen, bibliotekar Elin Rognan og sjef for det kongelige sekretariat, Olav Heian-Engdal.

Medaljerådet har hatt fire møter i 2019.

St. Olavsmedaljen

St. Olavsmedaljen ble innstiftet av Kong Haakon VII i 1939 «til belønning av fortjenster ved utbredelse av kjennskap til Norge og fremme av forbindelsen mellom det utflyttede Norge og hjemlandet».

St. Olavsmedaljen kan tildeles nordmenn og utlendinger.

Medaljen utdeles i sølv med krone.

TILDELINGER I 2019

Det ble ikke foretatt tildelinger av

St. Olavsmedaljen i 2019

Kongens Fortjenstmedalje

Kongens Fortjenstmedalje ble innstiftet av Kong Haakon VII i 1908.

Kongens Fortjenstmedalje utdeles til belønning for pionerinnsats eller annen innsats av særlig samfunnsgavnlig natur, særlig fortjenstfull ulønnet innsats over lengre tid i samfunnslivet, eller særlig fortjenstfullt arbeid gjennom lang tid der innsatsen har ligget betydelig over det normale i kombinasjon med aktivt samfunnsengasjement. Medaljen kan også tildeles for en livsinnsats som kan stå som eksempel for andre.

TILDELINGER I 2019

Aamo, Petter Dalsbygda	Grøslund, Ola Vågå	Indredavik, Marit Sæbø Heimdal	Reksten, Sven Johan Bergen
Andersen, Jan Einar Myre	Gundersen, Ivar Jomfruland	Iversen, Lars Edvard Melbu	Ringen, Ivar Lillehammer
Andersen, Jorunn Lisbeth Asker	Hage, Knut Ålen	Karoliuss, Hans Mikal Finnsnes	Romset, Agnar Dagnor Sortland
Arnevåg, Eivind Oslo	Hagen, Kåre Petter Ulset	Kiil, Thorstein Helgeroa	Rønneberg, Tor-Kristian Stavanger
Austigard, Bjørn Molde	Haldberg, Tor Hommelvik	Konglevoll, Øyvinn Bergen	Sandberg, Per-Øivind Hamar
Bråten, Arne Olav Hokksund	Hansen, Hilde Johanne Alsvåg	Kongshaug, Jan Erik Oslo	Sandvik, Per Gjøvik
Christensen, Jens Petter Nedenes	Hansen, Knut Sandal Bergen	Larsen, Birger Arne Bodø	Schanke, Anne-Kristine Oslo
Eik, Kåre Seimsfoss	Hansen, Marit Bergum Oslo	Leinan, Roar Ketil Trondheim	Schjølberg, Tore Kristian Drammen
Eliassen, Dora Strandgaard Asker	Hanssen, Kristian Folkvord Oslo	Lunde, Eugenie Prøis Kvitsøy	Simonsen, Bjørg Mo i Rana
Ellingsen, Hans Ivar Kolvereid	Haugen, Arne Oslo	Lutro, Anne Lofthus	Sivertsen, Ole Figgjo
Engan, Torleif Sørfold	Hermansen, Marit Oslo	Løkke, Lise Jeanette Fredrikstad	Skauge, Bjørn Rødøy
Godal, Tore Oslo	Holte, Arne Hallvard Kristiansand	Metveit, Toralf Bernt Kongsvinger	Skorgan, Anita Oslo
Gonzalez, Jose Julio Cabeza Grimstad	Hvardal, Lars Nicolay Heggedal	Nesvold, Helle Margrethe Floor Oslo	Skreros, Ester Margot Kristiansand

Stensland, Peder Johannes
Haugesund

Strøm, Knut Erik
Oslo

Sørhøy, Sissel Kristin
Terråk

Telnes, Erik Arild
Oslo

Thoresen, Lasse
Oslo

Trepka, Knut Emil von
Oslo

Tromsdal, Eva Gun
Verdal

Utvik, Aadne
Avaldsnes

Varhaug, Eirik J.
Varhaug

Vetlesand, Norunn
Oslo

Voldheim, Kjell Rudolf
Otta

Værdal, Torberg Magnar
Inderøy

Vårdal, Dag
Lørenskog

Wang, Tove Romsaas
Oslo

Willumsen, Liv Helene
Tromsø

H. M. Kongens Erindringsmedalje

H.M. Kongens Erindringsmedalje ble innstiftet i 1906 av Kong Haakon VII som belønning til personell som har vist særlig fortjenstfullt virke i H.M. Kongens tjeneste.

Medaljen kan også tildeles utlendinger i forbindelse med statsbesøk og personer tjenestegjørende ved Norges utenriksstasjoner som har gjort en særskilt innsats som bør påskjønnnes. Sakene for tildeling av medaljen til utlendinger og personer tjenestegjørende ved Norges utenriksstasjoner behandles og innstilles fra Ordensrådet for Den Kongelige Norske Fortjenstorden.

TILDELINGER I 2019

GULL

Knut Brakstad
Dag Otto Rue
Kristi Nowak

SØLV

Liv Anette Luane	Ghazala Akram	Gaute Solemslie
Michelle Engen Mathisen	Svein Barmen	Gorm Solhaug
Glenn Østvik	Morten Halvorsen Foss	Børge Bentz Sollie
Tommy Lüders Størseth	Tore Buene	Michael Tesfa Tewelde
Ingunn Kroken	Sigbjørn Nygård	
Jon Skui	Rune Hartveit	

Kongelige fond og stiftelser

Tradisjonen med kongelige fond og stiftelser til allmen-nyttige formål har siden Kong Haakon og Dronning Mauds tid vært en viktig del av De kongeliges offisielle virke. Fondene har tradisjonelt vært opprettet i forbindelse med spesielle merkedager i Kongefamilien. Gaver fra det offisielle Norge ved kongelige jubileer blir ofte gitt som bidrag til fondene og deres formål i stedet for personlige gaver til De kongelige. Det er i dag fem kongelige fond og stiftelser som arbeider for ulike allmenntilgode formål. Fondene avgir egne regnskaper og er registrert i Stiftelsestilsynet og Brønnøysundregistrene. Alle fondene har investeringsinstrukser vedtatt av styret, og instruksene inneholder krav om etisk forvaltning. Kronprinsparets Fond har plassert kapitalen i KLP. Formuesforvaltning forvalter kapitalen i Kronprinsesse Märthas Minnefond, Prinsesse Märtha Louises Fond og H.M. Dronning Sonjas Kunstnerstipend.

Stiftelsene ønsker å utvise åpenhet om sin virksomhet. På bakgrunn av dette vedtok styrene i stiftelsene i 2018 nye retningslinjer for mottak av gaver. Dette innebærer at alle økonomiske bidrag til fondene fra næringsliv og større private givere redegjøres for i noter til årsregnskapene, i årsberetningene og gjøres tilgjengelig på nett.

Private givere som gir mindre beløp, skal være anonyme i henhold til retningslinjer fra Norges Innsamlingsråd.

KRONPRINSESSE MÄRTHAS MINNEFOND

Kronprinsesse Märthas Minnefond gir økonomisk støtte til sosiale og humanitære tiltak i organisasjoner og foreninger. Fondet ble opprettet 1. april 1929. Etter Kronprinsessens død ble det besluttet å videreføre arbeidet som minnefond. Gjeldende statutter ble fastsatt av Hans Majestet Kongen 8. mars 2007.

Arbeidet med Fondet er en del av Prinsesse Astrid, fru Ferners offisielle oppgaver på vegne av Kongehuset, og Det kongelige

hoff bistår med administrasjon og forretningsførsel. Hoffets oppgaver er beskrevet i fondets statutter.

Fondets styre ledes av Prinsesse Astrid, fru Ferner. Øvrige styremedlemmer er Gry Mølleskog, Sigurd Osberg, Ingelin Killengreen og Egil Vindorum. Daglig leder er Mette Tverli. I 2019 avholdt styret sitt årsmøte 18. mars. Av totalt 306 søknader ble 173 mottakere tildelt til sammen 885 000 kroner. Fondets kapital 31. desember 2019 var om lag 26,5 millioner kroner.

KRONPRINSPARETS FOND

Kronprinsparets Fond ble opprettet av Deres Kongelige Høyheter Kronprins Haakon og Kronprinsesse Mette-Marit i forbindelse med bryllupet 25. august 2001.

Kronprinsparets Fond arbeider for at alle ungdommer i Norge skal kunne delta i samfunnet, enten det er i utdanning, jobb eller på sosiale arenaer. Derfor støtter og samarbeider Fondet med prosjekter som gir ungdom arenaer for mestring, tilhørighet og fellesskap.

Visjon:

Kronprinsparets Fond skal styrke fellesskapet for unge mennesker, slik at alle føler tilhørighet og kan delta.

Fondet ønsker å bidra til å sikre bærekraft i prosjektene og at metodene og innsatsen kommer flere unge til gode. Fondet arbeider tett med prosjektene i det daglige, og næringslivspartnerne bidrar også med verdifull kompetanse og rådgivning.

I 2019 har Fondet støttet og samarbeidet med UngInvest AIB, VIBRO, Sandwich Brothers og Catalysts. UngInvest AIB er et videregående læringstilbud i Buskerud (senere Viken) fylkeskommune. Her kan ungdommene enten ta et avklaringsår eller gjennomføre hele eller deler av sin videregående utdanning. VIBRO har utviklet en internship-ordning for å hjelpe unge

Kronprinsen feirer åpningen av Flyt-programmet med ungdom i Drammen.

med global kompetanse inn i arbeidslivet. Sandwich Brothers ansetter gutter med flyktningbakgrunn til å lage og selge god sandwich-is. Catalysts er et mentorprogram for ungdom som kobler voksne i arbeidslivet med ungdom i videregående skole.

Fondet lanserte i 2019 også livsmestringsprogrammet Flyt – et tilbud for ungdom i overgangen til videregående skole. Programmet skal bidra til å styrke livsmestringsferdigheter og psykisk helse, vennskap unge imellom, og på lang sikt bidra til at flere gjennomfører videregående utdanning. Flyt er utviklet av Kronprinsparets Fond i samarbeid med ungdom, forskere, fagfolk og praktikere. Det faglige innholdet er utviklet sammen med organisasjonen Voksne for Barn. Forskningsstiftelsen Fafo følger programmet med forskning.

Samarbeidspartnere og økonomiske bidragsytere til Fondet i 2019 var Egmont Fonden, DNB, Wilstar, North Star, Sparebankstiftelsen DNB, Stiftelsen Dam, Selvaag og MyCall. Probonopartnere var Wiersholm, McKinsey & Company, TRY og Apeland.

Det kongelige hoff bistår fondet med forretningsførsel.

Fondets styre har hatt følgende medlemmer: Kronprinsen og Kronprinsessen, styreleder Kristin Halvorsen, Johannes Heggland, Camilla Stoltenberg, Susanne Munch Thore, Mawra Mahmood og Ole Edvard Wold-Reitan.

Sekretariatet holder til i stallbygget på Madserud Gård og hadde i 2019 3,3 årsverk fordelt på fire medarbeidere. Daglig leder er Irene Løken Lystrup.

Fondets kapital 31. desember 2019 var om lag 26,3 millioner kroner.

PRINSESSE MÄRTHA LOUISES FOND

Prinsesse Märtha Louises Fond støtter tiltak til hjelp og glede for barn med funksjonshemming. Fondet prioriterer tiltak som kommer barna direkte til gode, og legger vekt på at bidraget skal gå til aktiviteter for barna. Fondet ble opprettet 15. september 1972. Gjeldende statutter ble fastsatt av Hennes Majestet Dronningen 2. mai 2007.

Prinsesse Märtha Louises offisielle virke er i hovedsak knyttet til arbeid for mennesker med funksjonshemming. Oppgaver i tilknytning til fondet er en naturlig del av dette, og Hoffet bistår med administrasjon og forretningsførsel. Hoffets oppgaver er beskrevet i fondets statutter.

Fondets styre ledes av Prinsesse Märtha Louise. Øvrige styre-medlemmer er Kristine Ryssdal, Karin Liabø og Ole Jacob Sunde.

Fondets rådgivende komité består av Anders Smith og Hanne Ramstad Jensen (oppnevnt av Helse- og omsorgsdepartementet i henhold til statuttene) samt Nils Erik Ness (oppnevnt av styret i henhold til statuttene). Daglig leder er Mette Tverli. Styret avholdt i 2019 sitt årsmøte 6. mai og fordelingsmøte 16. september. Fondet mottok 57 søknader i 2019, hvorav 33 mottakere ble tildelt til sammen 400 000 kroner. Fondets kapital 31. desember 2019 var om lag 15,1 millioner kroner.

SIKT

SIKT er en årlig konferanse initiert av Kronprinsen. Formålet med SIKT-konferansen er å skape en meningsfull møteplass for unge ledere og talent i alderen 20 til 40 år. På SIKT kan deltakerne lære av hverandre, diskutere felles utfordringer og muligheter i framtidens Norge, på tvers av sektorer. Deltakerne kommer fra næringslivet, offentlig sektor, organisasjonsliv, kultur, idrett, media og akademia.

I 2019 ble SIKT arrangert for syvende gang – denne gangen i Innlandet og Lillehammer, 28.–29. oktober. Temaet var verdiskaping – i form av økonomiske verdier, men også i betydningen av verdiene vi står for. Sammen med Høgskolen i Innlandet, samarbeidspartnere fra næringslivet og foredragsholdere ble temaet belyst fra ulike perspektiver.

Til nå har SIKT blitt organisert i Trondheim, Tromsø, Bergen, Ålesund, Kristiansand og Stavanger. Tidligere års temaer har vært framtidens Norge, nyskaping, ledelse, drivkraft, samspill og endring. Planen er at SIKT skal arrangeres minst ti ganger, over hele Norge, med temaer som er relevante for å bygge et sterkt Norge for framtiden.

SIKT inngår i Kronprinsens offisielle virke og er del av hans engasjement for unge i Norge, næringsliv og entreprenørskap. Hoffet bistår derfor med administrasjon og organisering av konferansen, og er i henhold til vedtektene forretningsfører for stiftelsen. I stiftelsens styre sitter Kronprins Haakon, som er styreleder, samt Gry Mølleskog og Adam Saga Ikdahl. Daglig leder er Tone Rinden Rygh. Stiftelsens kapital 31. desember 2019 var 838 602 kroner.

H.M. DRONNING SONJAS KUNSTNERSTIPEND THE QUEEN SONJA PRINT AWARD

H.M. Dronning Sonjas Kunstnerstipend – Queen Sonja Print Award (QSPA) – ble stiftet 14. januar 2011. Formålet med stiftelsen er å skape interesse og inspirere til utviklingen av grafisk kunst. QSPA mener at kunst og kultur er helt sentralt for utviklingen av mennesker og samfunn, og ønsker å gjøre kunst til en viktig og naturlig del av folks liv.

Hvert annet år deler stiftelsen ut the Queen Sonja Print Award, som er en internasjonal grafikkpris på 400 000 kroner. Så langt man kjenner til er dette verdens største pris innen grafisk kunst.

Stiftelsen deler også ut QSPA Lifetime Achievement Award som ærer livslange kunstnerskap og QSPA Inspirational Award, Kjell Nupen Memorial Grant som går til en ung, skandinavisk kunstner. Mottakerne får tilbud om arbeidsopphold ved grafiske verksteder og utstillinger, både i samarbeid med andre kunstnere knyttet til QSPA og alene. Ønsket er å skape utvikling, aktivitet og engasjement.

QSPA inngikk i 2017 et samarbeid med Hurtigruten, og i 2019 fullførte stiftelsen utsmykkingen av det nye ekspedisjonsskipet MS Roald Amundsen, verdens første hybrid-drevne cruiseskip. Med 600 kunstverk av hovedsakelig unge, norske kunstnere vil dette gi mulighet for unge kunstnere til å synes for et bredere publikum. I 2019 ble også arbeidet med utsmykning av MS Fridtjof Nansen påbegynt.

QSPA samarbeider også med Artica Svalbard. QSPA har stilt en trykkpresse til disposisjon for Artica og bruker sin kompetanse og sitt kontaktnett til å nominere kunstnere til Articas residensprogram. I 2019 nominerte QSPA Ellen Karin Mæhlum, Julie Ebbing, Emma Stibben og Giancarlo Scaglia.

I 2019 har det vært avholdt to medlemsarrangementer i Dronning Sonja KunstStall og ett i Astrup Fearnley Museet. Medlemmene har også vært invitert til omvisning på Slottet.

Dronningen har støttet opp om kunst og kultur gjennom flere tiår, og hennes innsats i QSPA inngår i hennes offisielle virke. Det kongelige hoff bistår derfor stiftelsen med forretningsførsel og administrasjon. QSPA betaler for deltids prosjektledelse til Hof-fet, og for øvrig legger styremedlemmene ned betydelig innsats uten godtgjørelse.

Styret ledes av Dronningen. Øvrige styremedlemmer er Ørnulf Opdahl, Ole Larsen, Gry Mølleskog, Cecilie Malm Brundtland, Magne Furuholmen og Erlend Høyersten. Daglig leder er Mette Tverli.

Det har i løpet av 2019 blitt avholdt årsmøte, en strategisamling og to styremøter.

Stiftelsens kapital 31. desember 2019 var om lag 42,6 millioner kroner.

Utstillingsåpning i Nusfjord, Lofoten.

Prinsesse Astrid, fru Ferner leder Kronprinsesse Märthas Fond.

Kronprinsesse Mette-Marit åpner
Bokmessen i Frankfurt 2019.

Årsregnskap

KOMMENTAR TIL ÅRSREGNSKAPET

Årsregnskapet for Den kongelige civilliste er gjort opp med et resultat som viser et overskudd på kroner 138 380 054. Hoveddelen av overskuddet er knyttet til det pågående sikkerhetsprosjektet ved de kongelige eiendommene. Prosjektet har en egen bevilging (post 51), og regnskapet viser et overskudd på kroner 130 323 720. Overskuddet samt tidligere avsetninger i prosjektet er i sin helhet forpliktet til leveranser i 2020/2021. Overskuddet skyldes noe forsinket oppstart av enkelte delprosjekter og utfordringer knyttet til anskaffelsesregler.

For den ordinære bevilgningen (post 50) viser regnskapet et overskudd på kroner 8 056 334. Overskuddet skyldes i hovedsak midlertidig ubesatte stillinger og forskyvning av prosjekter på grunn av kapasitetsbegrensninger. Overskuddet er avsatt til gjennomføring av rehabiliteringsprosjekter og øvrige aktiviteter.

Regnskapet viser at store deler av den ordinære bevilgningen benyttes til å vedlikeholde og utvikle Slottet og øvrige statlige

kongelige eiendommer og de kulturelle og historiske verdier som befinner seg der.

Årsregnskapet for Åpent Slott viser et overskudd på kroner 1 899 781. Overskuddet er tilført egenkapitalen.

De framlagte regnskaper, med tilhørende noter, gir etter min oppfatning et tilfredsstillende uttrykk for resultatet i 2019 og den økonomiske stillingen ved årsskiftet. Likviditetssituasjonen på balansedagen anses tilfredsstillende fordi det er tilstrekkelig innestående på bankkonto. Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelsen av årsregnskapene. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets utgang som det ikke er tatt hensyn til i årsoppgjøret. Årsregnskapene er avlagt i tråd med reglene i regnskapsloven og økonomireglementet for Det kongelige hoff.

Det kongelige slott, 14. april 2020

Gry Mølleskog
Hoffsjef

ÅRSREGNSKAP FOR DEN KONGELIGE CIVILLISTE

RESULTATREGNSKAP	NOTE	2019	2018
INNETEKTER			
Overføring post 50/51	2	411 739 000	335 852 000
Refusjonsinntekter og andre inntekter	3	2 305 464	3 440 888
SUM		414 044 464	339 292 888
KOSTNADER			
Lønnskostnader	4	135 066 375	132 278 259
Anskaffelser og rehabilitering/utvikling	5	5 626 532	5 146 371
Driftskostnader	6	52 701 222	47 559 179
Prosjekter	8	86 702 406	57 292 877
Sum		280 096 535	242 276 686
Driftsresultat		133 947 929	97 016 202
Finansinntekter	7	4 432 125	1 508 349
ÅRSRESULTAT	1	138 380 054	98 524 551
OVERFØRINGER			
Overført til/fra prosjektavsetninger	8/9	130 323 720	82 772 074
Overført til/fra andre avsetninger	8/9	7 028 107	15 861 943
Overført til/fra avsetning Kronprinsparets driftsregnskap	8/9	1 028 226	-109 466
SUM		138 380 054	98 524 551

BALANSE PR. 31. DESEMBER	NOTE	2019	2018
EIENDELER			
Omløpsmidler			
Fordringer		3 042 953	1 766 117
Forskuttede kostnader		3 124 711	1 233 848
SUM		6 167 665	2 999 965
Bankinnskudd			
Kassebeholdning		70 026	37 987
Bankinnskudd drift		304 825 866	155 776 586
Bankinnskudd skattetrekk		4 755 727	4 924 845
SUM		309 651 619	160 739 418
SUM OMLØPSMIDLER		315 819 284	163 739 383
SUM EIENDELER		315 819 284	163 739 383
AVSETNINGER OG KORTSIKTIG GJELD			
Avsetninger			
Avsetning til post 51-prosjekter under utførelse	8/9	236 138 018	105 814 297
Avsetning til post 50-prosjekter	8/9	28 690 480	21 662 373
Avsetning overført fra Kronprinsparets driftsregnskap	8/9	5 490 030	4 461 804
SUM		270 318 528	131 938 475
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		26 101 998	12 325 292
Skyldige offentlige avgifter		8 957 875	9 100 217
Avregning pensjonsforpliktelser		-980 396	-537 703
Skyldige feriepenger		11 421 278	10 913 104
SUM		45 500 755	31 800 909
SUM AVSETNINGER OG KORTSIKTIG GJELD		315 819 284	163 739 383

Oslo, 14. april 2020

 Gry Mølleskog
 Hoffsjef

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR DEN KONGELIGE CIVILLISTE

NOTE 1 | REGNSKAPSPRINSIPPER

Det kongelige hoff omfatter både Den kongelige civilliste (post 50/51) og underenheten Åpent Slott, men vi har valgt å regnskapføre enhetene separat. Begrunnelsen for separate regnskap er at Åpent Slott er merverdiavgiftsregistrert virksomhet og utenfor det som dekkes av overføring post 50/51.

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Økonomireglementet for Det kongelige hoff, som ble fastsatt ved H.K.H. Kronprinsregentens resolusjon 5.7.02, gjeldende fra 1.1.02, er i tillegg benyttet som grunnlag for utarbeidelse av resultatregnskap, balanse og noter. Basert på at årsregnskapet utarbeides i henhold til økonomireglementet anses det ikke nødvendig å utarbeide en kontantstrømoppstilling. Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelse av årsregnskapet.

Inntekter: Overføring/bevilgning post 50: Midler bevilget over post 50 skal dekke kostnadene for Kongehusets offisielle oppgaver, drifts- og lønnskostnader for Det kongelige hoff, samt forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av de statlige eiendommer med tilhørende parker i Oslo, som er stilt til H.M. Kongens disposisjon.

Overføring/bevilgning post 51: «Særskilte prosjekt ved Det kongelige hoff». Midler bevilget over post 51 er ørmerket prosjekter med så stor kostnadsramme at ordinær bevilgning ikke kan finansiere dem.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld: Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som forfaller til betaling senere enn ett år er klassifisert som anleggsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Anleggsmidler: Det kongelige hoffs innkjøp av varige driftsmidler som IKT-utstyr, kontormaskiner, inventar, biler samt

rehabilitering av statlig eiendomsmasse kostnadsføres i resultatregnskapet. Anskaffelser anses forbrukt i regnskapsåret fordi de har kort økonomisk levetid eller gjelder Statens eiendommer. Prosjekter finansiert gjennom offentlige tilskudd regnskapsføres etter god regnskapsskikk for offentlige tilskudd (NRS4). Se spesifikasjoner i note 6 om kostnadsførte anskaffelser og rehabilitering, samt i note 8 for tilsvarende kostnader i prosjekter.

Periodiseringsregler: Regnskapet bygger på det grunnleggende prinsippet om sammenstilling. Alle kostnader belastes etter hvert som de påløper. Ved årsslutt foretas avsetning for påløpte kostnader basert på den kunnskap man har ved avslutning av regnskapet.

Fordringer: Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Bankinnskudd, kontanter: Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter og bankinnskudd med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Pensjoner: Pensjonsforpliktelser balanseføres ikke. Pensjonskostnader er innbetalinger til Statens Pensjonskasse, der alle ansatte som tilfredsstiller de til enhver tid gjeldende regler for medlemsskap, er medlemmer. Avregning pensjonsforpliktelser gjelder differanse mellom beregnet og innbetalt premie til Statens Pensjonskasse pr. 31.12.

Årsresultat og avsetninger: I økonomireglementet fremkommer at Det kongelige hoff beholder disposisjonsretten til utbetalte midler dersom årsregnskapet viser et positivt resultat, og alternativt har ansvaret for å dekke et eventuelt negativt årsresultat. I årsregnskapet kan det foretas avsetninger til fremtidig bruk. Årsresultatet for 2019 er tilført prosjekter under utførelse post 51 med kr 130 323 720, tilført prosjekter/driftsreserve post 50, med kr 7 028 107 og er tilført med kr 1 028 226 til avsetninger for Kronprinsparets offisielle virksomhet. Se spesifikasjoner i note 8 og 9.

NOTE 2 OVERFØRING POST 50/51 OG ANDRE OVERFØRINGER	2019	2018
Bevilgning: St.prp. nr. 1, 2018-2019, KMD, programområde 00 kap.1, post 50	201 139 000	196 452 000
Bevilgning: St.prp. nr. 1, 2018-2019, KMD, programområde 00 kap.1, post 51	210 600 000	139 400 000
Sum	411 739 000	335 852 000

NOTE 3 REFUSJONSINNTEKTER OG ANDRE INNTEKTER	2019	2018
Diverse refusjonsinntekter	805 464	3 300 888
Andre inntekter	1 500 000	140 000
Sum	2 305 464	3 440 888

Refusjonsinntekter er lønnsrefusjon for arbeid for Sikkerhetsprosjektet, H.M. Dronning Sonjas Kunstnerstipend, H.M. Dronning Sonjas private kunstvirksomhet, Kongeparets apanasjeregnskap, Åpent Slott og Skaugum Gård.

Andre inntekter er Sparebankforeningens bidrag til utvikling av Prinsesse Ingrid Alexandras Skulpturpark. Andre inntekter i 2018 er Stortingets gave i anledning Kongeparets gullbryllup.

NOTE 4 LØNNSKOSTNADER	2019	2018
Lønn og feriepenger	102 788 902	100 873 092
Pensjonskostnader	10 812 880	10 292 889
Arbeidsgiveravgift	16 274 441	15 916 805
Andre personalkostnader	5 190 152	5 195 473
Sum	135 066 375	132 278 259

Lønn til hoffsjeff Gry Mølleskog er utgiftsført med kr 1 657 963 og annen godtgjørelse med kr 174 944, herav er kr 165 000 innberettet som fordel fri bolig.
 Det kongelige hoffs andel av pensjonspremie for hoffsjeffen er utgiftsført med kr 166 085.
 Beløpet er ordinær premiebetaling til Statens Pensjonskasse.

For toppledergruppen gjelder følgende:

Lønn til sjef det kongelige sekretariat Dag Olav Heian-Engdal er utgiftsført med kr 1 233 860 og annen godtgjørelse med kr 6 445.
 Lønn til sjef hoffets stab Tone Rinden Rygh er utgiftsført med kr 1 256 486 og annen godtgjørelse med kr 14 907.
 Lønn til kommunikasjonssjef Guri Ofstad Varpe er utgiftsført med kr 1 223 400 og annen godtgjørelse med kr 6 445.
 Lønn til sjef det kongelige hushold Lars Christian Krog er utgiftsført med kr 1 261 601 og annen godtgjørelse med kr 13 481.
 Lønn til konst. slottsforvalter Heide Tjøm er utgiftsført med kr 1 187 831 og annen godtgjørelse med kr 5 592.
 Lønn til sjef sikkerhet Lars Ivar Frøystad er utgiftsført med kr 1 222 683 og annen godtgjørelse med kr 7 529.
 Det kongelige hoffs andel av pensjonspremie for toppledergruppen er utgiftsført med kr 961 147.
 Beløpet er ordinær premiebetaling til Statens Pensjonskasse.

Gjennomsnittlig antall ansatte er 153.

NOTE 5 ANSKAFFELSER OG REHABILITERING/UTVIKLING – TOTALT FOR DET KONGELIGE HOFF	2019	2018
Anskaffelser kjøretøy og maskiner	421 697	749 993
Anskaffelser IKT-utstyr	1 644 021	1 364 228
Anskaffelser inventar og verktøy	1 436 120	1 463 764
Rehabilitering/utvikling uteområder/bygninger/inventar	2 124 694	1 568 386
Sum	5 626 532	5 146 371

Oppstillingen over inkluderer anskaffelser for Kronprinsparets offisielle virksomhet, som er videre spesifisert nedenfor.

NOTE 5 ANSKAFFELSER - KRONPRINSPARETS OFFISIELLE VIRKSOMHET		
Anskaffelser biler		620 700
Anskaffelser IKT-utstyr	15 611	19 348
Anskaffelser offisielt utstyr		31 538
Sum	15 611	671 586

NOTE 6 DRIFTSKOSTNADER – TOTALT FOR DET KONGELIGE HOFF	2019	2018
Arrangementer og offisielle kostnader, inkl. reiser, ekskl. forpleining	3 804 032	3 523 724
Forpleining (i tilknytning til arrangementer, kantinedrift etc.)	2 293 082	2 437 627
Reisekostnader for Det kongelige hoff	3 082 852	2 631 123
Drift og vedlikehold av bilparken	1 836 485	1 578 966
Renhold og annen husholdsdrift	1 299 467	1 261 175
Park- og gartneridrift samt vedlikehold av parker og gartneri	2 527 109	2 550 661
Elektrisitet og fjernvarme	4 309 857	4 043 533
Offentlige avgifter	1 905 567	1 666 069

Reparasjoner og vedlikehold av bygninger	4 503 998	4 212 946
Driftskostnader tekniske anlegg, alarmer mv. Service-, leasing-, leie- og lisensavtaler vedr. kjøretøy, kontormaskiner, edb, tv etc.	16 512 407	13 693 755
Informasjonskostnader	712 215	554 684
Telefon, mobiltelefon, porto	1 806 123	2 112 917
Kontorrekvisita, trykking/kopiering, film/fotografering, aviser/trykksaker/bøker	872 438	1 241 517
Honorarer	1 415 614	1 584 177
Konsulenttjenester	1 754 585	1 421 869
Forsikringer	1 793 373	1 794 089
Diverse kostnader	1 558 364	1 078 228
Kongepokaler	179 794	156 663
St. Olavs Orden og andre ordener/medaljer	533 861	15 456
Sum	52 701 222	47 559 179

I diverse kostnader inngår kr 467 500 som driftsstøtte for kjøp av gartnertjenester på private eiendommer, kr 300 000 til bistand IKT-konsulent for bildebehandling og kr 500 000 som arrangementsstøtte til SIKT 2019. Honorar til revisor er utgiftsført med kr 178 594 for ordinær revisjon.

I kostnadene til forsikring inngår også forsikring av KS Norge og Kongelige private eiendommer og eiendeler, bortsett fra Kongeparets fritidseiendom Mågerø og Kronprinsparets fritidseiendommer Uvdal/Flatholmen. Skaugum Gård (enkeltpersonforetaket) inngår ikke.

Oppstillingen over inkluderer driftskostnader for Kronprinsparets offisielle virksomhet, som er videre spesifisert nedenfor.

NOTE 6 DRIFTSKOSTNADER - KRONPRINSPARETS OFFISIELLE VIRKSOMHET	2019	2018
Arrangementer og offisielle kostnader*	1 651 479	1 745 073
Bilhold	461 267	282 455
Kontor- og kommunikasjonskostnader mm.	328 429	292 271
Honorarer og eksterne tjenester**	581 624	903 731
Forsikring	233 364	213 350
Sum	3 256 163	3 436 880

*) Inkluderer kr 500 000 i arrangementsstøtte til SIKT 2019

**) Inneholder bl.a. honorarer til leverandører av tjenester i tilknytning til Kronprinsparets offisielle virke, herunder også søm av offisielle antrekk og reisekostnader når de følger Kronprinsparet på reise.

NOTE 7 FINANSINTEKTER	2019	2018
Renteinntekter	4 463 913	1 538 308
Bankkostnader	-31 788	-29 959
Sum	4 432 125	1 508 349

NOTE 8 PROSJEKTER	2019	2018
Innenfor ordinære driftsrammer gjennomføres såkalte rammeprosjekter. Dette er ulike tiltak av prosjektmessig karakter som kan være knyttet til alle sider ved Det kongelige hoffs virksomhet, som bygninger, utearealer, teknologi, organisasjon, personal, arrangementer osv.		
RAMMEPROSJEKTER – GJENNOMFØRT INNENFOR POST 50-BEVILGNING		
Anskaffelse inventar	204 019	176 063
Rehabilitering/utvikling bygninger	1 894 307	488 888
Service, reparasjon og tekniske kostnader	115 738	
Arrangementer	850 148	
Konsulenttjenester	198 771	
Sum	3 262 983	664 951
SÆRSKILTE PROSJEKTER – BEVILGET OVER POST 51		
Rehabilitering/utvikling uteområder/bygninger/inventar	54 051 471	32 161 018
Service, reparasjoner og tekniske kostnader mv.	902 942	766 050
Konsulenttjenester	28 485 011	23 700 859
Sum	83 439 423	56 627 926
Sum resultatførte prosjektkostnader	86 702 406	57 292 877
Nærmere om særskilte prosjekter - bevilget over post 51		
Inngående balanse, avsetning til særskilte prosjekter	105 814 297	23 042 224
Årets bevilgning over post 51	210 600 000	139 400 000
Sum til disposisjon særskilte prosjekter	316 414 297	162 442 224
Resultatførte prosjektkostnader	83 439 423	56 627 926
Prosjekthenførte finansinntekter	-3 163 144	
Sum prosjektmidler til overføring neste år	236 138 018	105 814 297
NOTE 9 AVSETNINGER		
Avsetning til særskilte prosjekter under utførelse (post 51-prosjekter)		
Inngående balanse	105 814 297	23 042 224
Overført ved resultatdisponering	130 323 720	82 772 074
Sum	236 138 018	105 814 297
ANDRE AVSETNINGER		
Avsetning til rammeprosjekter/driftsreserve post 50		
Inngående balanse	21 662 373	5 800 430
Overført ved resultatdisponering	7 028 107	15 861 943
Sum	28 690 480	21 662 373
ANDRE AVSETNINGER		
Avsetning overført fra Kronprinsparets driftsregnskap		
Inngående balanse	4 461 804	4 571 270
Overført ved resultatdisponering	1 028 226	-109 466
Sum	5 490 030	4 461 804
Sum avsetninger	270 318 528	131 938 475

ÅRSREGNSKAP FOR ÅPENT SLOTT

RESULTATREGNSKAP	NOTE	2019	2018
INNETEKTER			
Salgsinntekter		1 380 517	1 711 634
Billettinntekter		7 424 822	6 951 031
Diverse inntekter		280 000	
Sum	2	9 085 340	8 662 666
KOSTNADER			
Varekjøp		198 543	1 564 472
Beholdningsendring varelager		367 129	-563 102
Lønnskostnader	3	2 535 905	2 810 536
Driftskostnader	4	4 082 829	5 221 727
Sum		7 184 406	9 033 634
Driftsresultat		1 900 934	-370 968
Finanskostnader		-1 152	-41 792
Årsresultat		1 899 781	-412 760
OVERFØRINGER			
Overført til/fra egenkapital		1 899 781	-412 760
Sum		1 899 781	-412 760

BALANSE PR. 31. DESEMBER	NOTE	2019	2018
EIENDELER			
Omløpsmidler			
Varebeholdning	5	858 523	1 225 839
Bankinnskudd drift		4 275 245	2 470 661
Kasse		313	313
Kundefordringer		32 650	
Sum		5 166 731	3 696 813
Sum eiendeler		5 166 731	3 696 813
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Egenkapital pr. 01.01.		2 969 498	3 382 258
Overført fra resultatdisponering		1 899 781	-412 760
Sum		4 869 279	2 969 498
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		217 712	453 125
Avregning merverdiavgift		27 069	44 649
Interimskonto		52 671	229 541
Sum		297 451	727 315
Sum egenkapital og gjeld		5 166 731	3 696 813

Oslo, 14. april 2020

Gry Mølleskog
Hoffsjef

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR ÅPENT SLOTT

NOTE 1 | REGNSKAPSPRINSIPPER

Åpent Slott er formelt organisert som en underenhet av Det kongelige hoff, men vi har valgt å regnskapsføre Åpent Slott separat. Se også note 1 for Det kongelige civilliste.

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. I tillegg er økonomireglementet for Det kongelige hoff, som ble fastsatt ved H.K.H. Kronprinsregentens resolusjon 5.7.02, gjeldende fra 1.1.02, benyttet som grunnlag for utarbeidelse av regnskapet og noter. Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelse av årsregnskapet.

HOVEDREGEL FOR VURDERING OG KLASSIFISERING AV EIENDELER OG GJELD:

Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Periodiseringsregler: Regnskapet bygger på det grunnleggende prinsippet om sammenstilling. Alle kostnader belastes etter

hvert som de påløper. Ved årsslutt foretas avsetning for påløpte kostnader basert på den kunnskap man har ved avslutning av regnskapet.

Varebeholdning: Varelageret er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi.

Fordringer: Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Bankinnskudd, kontanter: Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter og bankinnskudd med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Pensjoner: Pensjonsforpliktelser balanseføres ikke. Pensjonskostnader er innbetalinger til Statens Pensjonskasse, der alle ansatte som tilfredsstiller de til enhver tid gjeldende regler for medlemskap, er medlemmer.

NOTE 2 INNTEKTER	2019	2018
Salgsinntekter er salg av souvenirer, bøker etc.	1 380 517	1 711 634
Billettinntekter gjelder for omvisninger og konserter på Slottet og Oscarshall	7 424 822	6 951 031
Diverse inntekter er utstillingsstøtte fra SpareBank 1 Nord-Norge	280 000	
Sum	9 085 340	8 662 666

NOTE 3 LØNNSKOSTNADER		
Lønn og feriepenger	2 036 946	2 238 606
Arbeidsgiveravgift	314 637	348 892
Pensjonskostnader	184 322	223 038
Sum	2 535 906	2 810 536

Til sammen har 31 sesongansatte utført 4,1 årsverk i løpet av 2019. Helårsansatte (2,8 årsverk) ble overført Det kongelige hoff/Det kongelige civilliste fra 01.01.13. Anslagsvis 1,5 av disse årsverkene er knyttet til omvisningssesongen/museumsdriften.

NOTE 4 DRIFTSKOSTNADER		
Rekvisita	77 807	245 877
Andre driftskostnader	3 194 886	4 189 525
Honorarer		15 912
Renhold	810 136	770 413
Sum	4 082 829	5 221 727

NOTE 5 VAREBEHOLDNING		
Varebeholdningen består av bøker og souvenirer for videresalg	858 523	1 225 839

KPMG AS
Sørkedalsveien 6
Postboks 7000 Majorstuen
0306 Oslo

Telephone +47 04063
Fax +47 22 60 96 01
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til hoffsjefen

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapene

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskap for:

- Den Kongelige Civiliste overskudd på kr 138 380 054
- Åpent Slott overskudd på kr 1 899 781

Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av Den Kongelige Civiliste og Åpent Slotts finansielle stilling per 31. desember 2019, og av disses resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, god regnskapsskikk i Norge og økonomireglementet for det Kongelige Hoff.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av stiftelsen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Hoffsjefen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapene og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Hoffsjefens ansvar for årsregnskapene

Hoffsjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov, forskrifter og økonomireglementet for det Kongelige Hoff, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Hoffsjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapene må hoffsjefen ta standpunkt til regnskapsenheterenes evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapene så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Offices in:

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Stord
Alta	Finnsnes	Molde	Straume
Arendal	Hamar	Skien	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandefjord	Trondheim
Bodø	Knaresund	Sandnessjøen	Tynset
Drammen	Kristiansund	Stavanger	Ålesund

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapene, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens organisasjonens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av hoffsjeften er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av hoffsjefens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapene, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om stiftelsens organisasjonens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapene, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapene og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at stiftelsen organisasjonen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapene, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapene gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapene som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapene og forutsetningene om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapene og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapene som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at hoffsjefen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsenhetenes regnskapsopplysninger i samsvar med lov, god bokføringsskikk i Norge og økonomireglementet for Det Kongelige Hoff.

Oslo, 14 april 2020
KPMG AS

Ole Christian Fongaaud
Statsautorisert revisor

Ord og uttrykk

En del yrkestitler, ord og uttrykk som brukes ved Det kongelige hoff, har vært brukt i generasjoner og finnes også i denne årsrapporten. Denne ordlisten forklarer disse tradisjonsrike betegnelse.

ADJUTANT/ADJUTANTSTAB

Hans Majestet Kongens adjutantstab er underlagt Forsvarssjefen, men fungerer i praksis som en avdeling ved Hoffet. Ordet adjutant stammer fra latin og betyr «å hjelpe til». Kongen har tre adjutanter og tre overadjutanter, mens Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen har tre adjutanter. Disse kommer fra forsvarsgrenene Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret.

APANASJE

Apanasje er den årlige ytelsen fra Stortinget til Kongeparet og Kronprinsparet til deres private utgifter.

ATTACHÉ

Ordet er opprinnelig fransk og betyr «knyttet til». Ved statsbesøk er én eller flere nordmenn som har tilknytning til gjestene og deres land attachéert de utenlandske gjestene. Det vil si at de skal stå til rådighet hele tiden, være orientert og parat til å besvare alle spørsmål.

AUDIENS

Ordet stammer fra det latinske ordet «å høre» og betyr «mulighet til å bli hørt». De kongelige mottar hvert år mange mennesker som kommer for å takke eller redegjøre for en sak eller organisasjon.

CIVILLISTEN

Den kongelige civilliste er Stortingets bevilgninger til drift og investeringer og lønn til samtlige ansatte ved Det kongelige hoff.

Ordet civilliste er opprinnelig engelsk. I 1689 bevilget Parlamentet Kongen et fast årlig tilskudd, mot at han utover hoffets utgifter også betalte lønnsutgiftene til en rekke sivile embetsmenn som var oppført på den såkalte «The Civil List».

ETIKETTE

Takt og tone, og kjennskap til mer eller mindre uskrevene regler, kalles etikette. Det er også tradisjon, sunn fornuft samt respekt for alder og plassering i samfunnet. Etikette kan også bety hvordan man tiltaler kongelige og andre viktige gjester, hvordan rekkefølgen er hvis man skal holde en tale der kongelige, statsråder,

ambassadører, fylkesmann etc. er til stede. Etikette har også med rang og regler for bordplassering å gjøre.

FDVU

Hoffet legger standarden i NS 3454 til grunn som definisjon på FDVU (forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling).

FORETREDER

Å bli gitt foretrede betyr å bli mottatt av en person av høy rang. Se også audiens.

HOFF

Hoffet var betegnelsen på en konge eller fyrstes bolig, husholdning og nærtstående rådgivere. I dag er Det kongelige hoff organisasjonen som bistår Kongeparet og Kronprinsparet i utøvelsen av deres offisielle virke og private gjøremål. Hoffet forvalter også de kongelige eiendommer.

HOFFDAME

Funksjonen hoffdame oppsto ved de europeiske hoffene på 1700-tallet, som selskapsdamer for dronninger og prinsesser. Senere utviklet stillingen seg til å ledsage og bistå dronninger og prinsesser ved offisielle anledninger. En del av arbeidet besto også av planlegging og tilrettelegging. I dag er det bare Prinsesse Astrid, fru Ferner som har hoffdame.

HOFFSJEF

Hoffsjefen er øverste leder for Det kongelige hoff.

HØYTIDELIG AUDIENS

Kongen mottar nye ambassadører som skal representere sitt land i Norge i høytidelig audiens. Den nye ambassadøren blir hentet i en av Hoffets biler og kjørt til Slottet. Garden paraderer, og Kongen tar imot i gallauniform. Når ambassadøren har levert sitt introduksjonsbrev (sine akkreditiver) til Kongen, kan vedkommende begynne å fungere som ambassadør i Norge.

KONGEHUSET OG KONGEFAMILIEN

Det kongelige hus inkluderer den til enhver tid sittende monark med ektefelle og nærmeste arveberettigede i generasjonene etter med

ektefeller. Den kongelige familie omfatter i tillegg monarkens øvrige familie.

MEDALJEMOTTAKELSE

Hvert år holder Kongen mottakelser på Slottet for mottakere av Kongens fortjenstmedalje. Hver medaljemottaker kan ha med seg en ledsager på mottakelsen.

ORDENER OG MEDALJER

Ordensvesen finner man i de fleste av verdens nasjoner. Gjennom utdelingen av ordener kan et statsoverhode belønne landsmenn og utlendinger for innsats til samfunnets beste. For å komplettere ordensvesenet har man i mange år delt ut medaljer. I motsetning til ordenene, som ofte har en korsform, er medaljene runde. I tillegg til fortjenstmedaljer har det siden 1818 vært tradisjon at de norske kongene har innstiftet minnemedaljer ved særskilte merkedager i Kongehuset.

PROTOKOLL

Samlebetegnelse for høytidelige former og seremoniell i forbindelse med et statsoverhode og utenriktjenesten. Protokoll stammer opprinnelig fra gresk. Se også etikette.

RANG

Rang kan knyttes til bestemte stillinger i samfunnet og/eller bestemte samfunnsgrupper. Bordplasseringen ved offisielle middager på Slottet skjer etter rang

STATSBESØK

Offisielt besøk av et statsoverhode hos et annet statsoverhode, kalles statsbesøk. Ved statsbesøk til Norge blir det gjestende landets statsoverhode tatt imot av Kongeparet ved en høytidelig seremoni på Slottsplassen.

SLOTTSFORVALTER

Ansvar for den bygningsmessige driften og vedlikeholdet på Slottet ligger hos slottsforvalteren.

Bildekrediteringer:

Sven Gj. Gjeruldsen, Det kongelige hoff: Forsiden, side 5, 32, 33 (bunn), 38, 44 (topp), baksiden | Lise Åserud, NTB scanpix: side 3, 6, 35, 42, 47 (topp venstre) | Håkon Mosvold Larsen, NTB scanpix: side 11, 39 | Øivind Møller Bakken, Det kongelige hoff: side 12, 15, 17, 24, 25 (venstre og bunn), 45 (bunn), 49 (topp), 50 (bunn), 51, 56, 58 | Cathrine Wang, KORO: side 25 (høyre) | Heiko Junge, NTB scanpix: side 19, 21, 31, 47 (bunn), 69, 71 (bunn) | Vidar Ruud, NTB scanpix: side 22, 30 (topp) | Marius Gulliksrud, Stella Pictures: side 27 | Erik Røste, Norges Skiforbund: side 30 | Terje Bendiksby, NTB scanpix: side 33 (topp), 44 (bunn), 60 | Sara Svanemyr, Det kongelige hoff: side 34, 47 (midt) | Stian Lysberg Solum, NTB scanpix: side 36 | Foto: June Bjørnback, Ságat: side 37 | Terje Pedersen, NTB scanpix: side 8, 41 | Liv Anette Luane, Det kongelige hoff: side 45 (topp) | Liv Osmundsen, Det kongelige hoff: side 46, 47 (topp høyre), 49 (bunn), 50 (topp), 54, 59 | Vegard Wivestad Grøtt, NTB scanpix: side 53 | Jan Haug, Det kongelige hoff: side 61, 66 | Hallvard Kolltveit, side 71 (topp) | Elmar Kremser/Sven Simon, NTB scanpix: side 72

Utgitt av
Det kongelige hoff

April 2020

ISBN
978-82-8106-033-3

Design
Dinamo

Trykk
Merkur

